

VERZONDEN 28 OKT. 2024**BESLUIT ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING RUIMTELIJKE INGREPEN**

Zaaknummer : OMG-001576/DMS403130
Behandelaar : [REDACTED]
Betreft : Wnb aanvraag ontheffing ruimtelijke ingrepen
Locatie : Woningbezit woningcorporaties Parteon, Rochdale en Zaanams
Volkshuisvesting (ZVH) in gemeente Zaanstad
Ontheffinghouders : Stichting Parteon, Woningstichting Rochdale en Stichting Zaanams
Volkshuisvesting (ZVH)

Op 22 december 2022 hebben wij uw aanvraag voor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3 en 3.8 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. Op 17 maart 2023 hebben wij op grond van artikel 5.1, lid 2 van de Wnb de proceduretermijn met 7 weken verlengd. Op 14 februari 2020 hebben wij van Stichting Parteon een verzoek tot een overleg over de mogelijkheden van een gebiedsontheffing ontvangen. Het verzoek tot vooroverleg is geregistreerd onder zaaknummer OD.307879. In de periode tussen februari 2020 en november 2022 heeft er veelvuldig overleg plaatsgevonden tussen Stichting Parteon, Arcadis en de OD NHN. Op 25 april 2023 hebben wij de aanvrager een voornemen tot weigering van de aanvraag verstuurd. Wij hebben de aanvrager in de gelegenheid gesteld om hierop een zienswijze te geven binnen de gestelde termijn dan wel de aanvraag in te trekken. Op 23 juni 2023 heeft de aanvrager schriftelijk gereageerd op het voornemen tot weigeren en aanvullende informatie gestuurd. Op 4 juli 2023 heeft, op verzoek van de aanvrager, een overleg plaatsgevonden over de inhoud van het besluit voornemen tot weigering. In het gesprek van 4 juli 2023 is gesproken over een oplossingsrichting. Op 6 juni 2024 heeft u op ons verzoek om informatie aanvullende gegevens toegezonden. Gedurende de behandeling van de aanvraag heeft er veelvuldig overleg plaatsgevonden tussen Stichting Parteon, Arcadis, Van der Goes en Groot, gemeente Zaanstad en de OD NHN.

Uw ontheffingsaanvraag van 22 december 2022 is gebaseerd op een soortenmanagementplan (hierna: SMP) en heeft betrekking op de energetische verbetermaatregelen en het planmatig onderhoud aan woningen van de woningcorporaties Stichting Parteon, Woningstichting Rochdale en Stichting Zaanams Volkshuisvesting (hierna: ZVH) in de gemeente Zaanstad. De woningcorporaties Parteon, Rochdale en ZVH bezitten samen 26.000 verhuureenheden in de gemeente Zaanstad, waarvan 17.159 verhuureenheden van Parteon, 3.613 van Rochdale en 5.022 verhuureenheden van ZVH. De werkzaamheden bestaan uit het aanbrengen van zonnepanelen, schilderwerkzaamheden, gevelwerkzaamheden, dakwerkzaamheden, energetische werkzaamheden, sloopwerkzaamheden en nieuwbouw.

Voor deze werkzaamheden wordt door de initiatiefnemers, woningcorporatie Parteon, Rochdale en ZVH, ontheffing gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in:

- artikel 3.1, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten, rustplaatsen en eieren van de huismus (*Passer domesticus*), gierzwaluw (*Apus apus*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en huiszwaluw (*Delichon urbicum*).
- artikel 3.1, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk storen van exemplaren van de huismus (*Passer domesticus*), gierzwaluw (*Apus apus*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en huiszwaluw (*Delichon urbicum*).
- artikel 3.5, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en meervleermuis (*Myotis dasycneme*).
- artikel 3.5, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en meervleermuis (*Myotis dasycneme*).

De ontheffing is aangevraagd voor de periode van 1 september 2023 tot en met 31 december 2034. De aanvraag is geregistreerd onder zaaknummer OMG-001576/DMS403130.

Besluit

Wij besluiten om op grond van artikel 3.3, lid 1 van de Wnb en 3.8, lid 1 van de Wnb aan woningcorporaties Stichting Parteon, Woningstichting Rochdale en Stichting Zaandams Volkshuisvesting (ZVH) ontheffing te verlenen van:

- artikel 3.1, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van nesten en rustplaatsen van de huismus, gierzwaluw en huiszwaluw en spreeuw.
- artikel 3.5, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk verstoren van exemplaren van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en meervleermuis.
- artikel 3.5, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van exemplaren van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en meervleermuis.

ten behoeve van een soortenmanagementplan (hierna: SMP) met betrekking op de energetische verbetermaatregelen en het planmatig onderhoud aan woningen van de woningcorporaties Parteon, Rochdale en ZVH in Zaanstad.

De ontheffing ziet **uitsluitend** toe op deelgebieden A, B en F, zoals weergegeven op de kaart in bijlage 1 bij dit besluit. De ontheffing ziet **uitsluitend** toe op de woningvoorraad van woningcorporaties Stichting Parteon, Rochdale en ZVH, zoals weergegeven op de kaart in bijlage 1 bij dit besluit.

Sloop en nieuwbouw is **uitsluitend** toegestaan voor bestaande woningen en gebouwen waar renovatie geen optie meer is en de nieuwbouw voldoet aan de normen van natuurinclusief bouwen (inclusief luchtsponw met grip). Het gaat daarbij om kleinschalige sloop-nieuwbouw en heeft alleen betrekking op maximaal 10 woningen(woningblok), bijgebouwen zoals schuren, garages, bedrijfsgebouwen en maatschappelijk vastgoed van woningcorporaties.

De ontheffing ziet voorts slechts toe op de werkzaamheden die in de aanvraag worden beschreven en slechts voor zover deze werkzaamheden conform de aanvraag worden uitgevoerd.

Wij besluiten om op grond van artikel 3.3., lid 1 en artikel 3.8, lid 1 van de Wnb aan de woningcorporaties Stichting Parteon, Rochdale en ZVH **geén** ontheffing te verlenen van:

- artikel 3.1, lid 2 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk vernielen, beschadigen of wegnemen van eieren van de huismus, gierzwaluw, spreeuw en huiszwaluw.
- artikel 3.1, lid 4 van de Wnb, voor zover het betreft het opzettelijk storen van exemplaren van de huismus, gierzwaluw, spreeuw en huiszwaluw.

Het verwijderen van struiken, bomen en/of ruigte alsook het dempen van sloten en/of waterpartijen valt **niet** onder deze ontheffing. Onder het 'verwijderen van struiken, bomen en/of ruigte' is eveneens inbegrepen kandelaberen en snoeiwerkzaamheden die leiden tot een verlies van functie voor de (beschermde) soorten. De (her)ontwikkeling van een gebied of wijk op nog niet bebouwde gronden valt **niet** onder deze ontheffing.

Voorschriften en beperkingen

Aan dit besluit verbinden wij op grond van artikel 5.3, eerste, tweede en derde lid van de Wnb de navolgende voorschriften, beperkingen en geldigheidsduur. Op grond van artikel 5.4, eerste en derde lid, Wnb kan de ontheffing worden ingetrokken als in strijd met de ontheffing of de voorschriften wordt gehandeld. Tevens is dan sprake van een economisch delict.

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend, uitgezonderd de verblijfsfuncties zoals benoemt in voorschriften 29 t/m 33.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. Onder werkzaamheden wordt verstaan alle handelingen die het projectgebied aantasten inclusief de voorbereidende werkzaamheden (inclusief asbestsanering), werkzaamheden die dienen tot het ongeschikt maken van leefgebied en compenserende activiteiten.
4. De ontheffinghouders dienen onverwijld contact op te nemen met Omgevingsdienst Noord-Holland Noord indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen of werkzaamheden dan bedoeld in voorschriften 1 en 2 noodzakelijk zijn.

5. Indien de mitigerende/compenserende maatregelen niet worden toegepast zoals in dit besluit is weergegeven en/of als de ontheffinghouders voornemens zijn om de werkzaamheden of de planning van de werkzaamheden niet conform de aanvraag uit te voeren, dient contact opgenomen te worden met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord alvorens deze worden uitgevoerd.
6. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouders of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouders handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouders of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan deze ontheffing verbonden voorschriften.
7. De in voorschrift 6 genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. Het gebruik, de werkwijze, werkzaamheden en maatregelen dienen, zover niet opgenomen in de voorschriften en beschreven in deze ontheffing, onverwijld te worden uitgevoerd zoals beschreven in het rapporten '*Uitvoering SMP Gebouwbewonende soorten in Zaanstad, Deel 1- project uitvoering en organisatie*' (hierna: '*SMP-document*' deel 1) en '*Onderbouwing smp gebouwbewonende soorten Zaanstad Deel 2 - onderzoek, soortbeschrijving, effectbeoordeling, mitigatie, monitoring en wettelijke belangen*' (hierna: '*SMP-document*' deel 2) van juni 2024, opgesteld door Arcadis. De ontheffinghouder dient het document voor eenieder beschikbaar te stellen.
9. De werkzaamheden en voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologische deskundige¹ of door een gecertificeerd (isolatie)bedrijf² op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.

Gebruik van ontheffing

10. De ontheffinghouders zijn bevoegd om eigenaren van woningen die gelegen zijn tussen- of aanliggend aan wooneenheden van woningcorporaties Parteon, Rochdale en ZVH, zogenaamd 'gespikkeld bezit'(hierna: ontheffinggebruiker(s)), in de deelgebieden waarvoor deze ontheffing is verleend, gebruik te laten maken van deze ontheffing. Het gaat dan om woningen in dezelfde bouwkundige eenheid welke voormalig bezit waren van de ontheffinghouder(s). Indien de ontheffinghouders van deze bevoegdheid gebruik maken, dient de doormachtiging privaatrechtelijk vastgelegd te worden in een door beide partijen ondertekende overeenkomst waarin in ieder geval de volgende onderdelen worden opgenomen:
 - NAW-gegevens van beide partijen;
 - Contactpersoon en contactgegevens van beide partijen;
 - Ondertekening door beide partijen;
 - Overeenkomstdatum van de doormachtiging;
 - Voor welke locatie de doormachtiging geldt;
 - Voor welke activiteiten de doormachtiging geldt;
 - Voor welke periode de doormachtiging geldt;
 - Een vermelding van het kenmerk van de ontheffing met het zaaknummer OMG-001576/DMS403130;
 - De instandhoudingsverplichting van de geplaatste faunavoorzieningen.
 Tijdens de werkzaamheden dient een kopie van de privaatrechtelijke overeenkomst op locatie aanwezig te zijn en te allen tijde aan toezicht en handhaving overhandigd te kunnen worden.
 De ontheffinghouder (woningcorporaties Parteon, Rochdale en ZVH) blijft eindverantwoordelijk voor de naleving van het SMP en de ontheffing met de daarbij geldende voorschriften.
11. Bij het doormachtigen van de ontheffing door de ontheffinghouders dient aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

¹ Het bevoegd gezag verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de ecologisch deskundige:

- op een HBO-, dan wel of universitaire niveau een opleiding heeft genoten, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond, met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de monitoring en/of bescherming.

² <https://www.natuurvriendelijkisoleren.nl/isolatiebedrijf>

- a. de werkzaamheden, waarvoor de ontheffing wordt doorgeschreven, dienen binnen de SMP-deelgebieden A, B en F van het bezit van de woningcorporaties Parteon, Rochdale en ZVH te vallen (zie bijlage 1) en werkzaamheden te betreffen die vallen onder deze ontheffing;
 - b. voor een juiste naleving van de ontheffing door derden, dienen de ontheffinghouders actief te communiceren op welke manier de ontheffinggebruiker hieraan moet voldoen;
 - c. bij doormachtiging verbindt de ontheffinggebruiker zich aan de verplichtingen die voortvloeien uit deze ontheffing.
 - d. voorafgaand aan het doormachtigen, dient de ontheffinghouder;
 - i. te controleren of de voorgenomen werkzaamheden binnen het kader van het SMP vallen.
 - ii. te controleren of de locatie van de werkzaamheden binnen het plangebied, waarop het SMP ziet, vallen. Middels het raadplegen van een digitale interactieve kaart (bijv. een GIS-viewer) en deze ontheffing.
 - iii. te controleren of op de locatie van de werkzaamheden sprake is van de aanwezigheid van bijzondere verblijfplaatsen³ (zie voorschriften 28 t/m 32). Middels het raadplegen van een digitale interactieve kaart (bijv. een GIS-viewer) en deze ontheffing.
 - iv. aan de salderingsboekhouding (zie voorschrift 17) te toetsen of voldoende alternatieve nestplaatsen en/of verblijfplaatsen in (de directe omgeving van de deelgebieden, zoals weergegeven in bijlage 1 bij dit besluit, aanwezig zijn⁴. Zo niet dan dienen deze alsnog gerealiseerd te worden, met in achtneming van de voor de aangetroffen soort relevante gewenningsperiode⁵, alvorens de werkzaamheden uitgevoerd mogen worden.
 - v. te controleren of er sprake is van cumulatieve effecten (zie voorschrift 34).
 - e. de ontheffinggebruiker zendt na afronding van de werkzaamheden, het bijgehouden logboek (zie voorschrift 13, sub h) toe aan ontheffinghouder, zodat ontheffinghouder de informatie kan verwerken in de (digitale) salderingsboekhouding (zie voorschrift 17).
 - f. de ontheffinghouder houdt bij hoe vaak en aan wie zij ontheffing heeft door gemachtigd.
12. De ontheffinghouder dient per project een ecologisch uitvoeringsplan in te vullen zoals beschreven in sub paragraaf 3.4.2. op pagina 25 van het document 'SMP-document deel 1' en opgenomen in bijlage 6 bij dit besluit.
13. Voordat werkzaamheden uitgevoerd worden, dient specifiek per project een ecologisch uitvoeringsplan opgesteld te worden, zoals beschreven in sub paragraaf 3.4.2. op pagina 25 van het document 'SMP-document deel 1' en opgenomen in bijlage 6 bij dit besluit. De volgende aspecten dienen te zijn opgenomen in het ecologisch logboek:
- a. een afschrift van deze ontheffing;
 - b. aanduiding van de locatie van de werkzaamheden binnen het SMP-plangebied;
 - c. de uit te voeren werkzaamheden;
 - d. de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e. de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g. aantal, type en locatie van gerealiseerde permanente alternatieve verblijfplaatsen;
 - h. het logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) dat door de deskundige wordt bijgehouden.
14. Op locatie dient het ecologisch logboek (opgenomen in bijlage 7 bij dit besluit) van de ecologische begeleiding aanwezig te zijn. Het logboek wordt bijgehouden door de ecologisch deskundige. In deze rapportage dienen minimaal de volgende gegevens te worden opgenomen:
- a. Datum, tijdstip en locatie van controleronde(s);
 - b. Aantal waargenomen exemplaren per soort in en in de omgeving van het plangebied;
 - c. Namen van het betrokken ecologische adviesbureau;
 - d. Klimatologische omstandigheden;
 - e. Aantal, type en locatie van de gerealiseerde alternatieve verblijfplaatsen.

³ Onder bijzondere verblijfplaatsen waarden wordt verstaan:

- Hotspots van vogels:

- Huismus: meer dan 10 nestplaatsen;
- Spreeuw: meer dan 5 nestplaatsen;
- Glerzwaluw: meer dan 10 nestplaatsen;
- Huiswaluw: meer dan 5 nestplaatsen;

- kraamverblijfplaatsen of winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, en/of; - verblijfplaatsen van de laatvlieger en meervleermuis.

⁴ Binnen de afstanden en de compensatiefactor zoals gesteld voor alternatieve verblijfplaatsen in de kennisdocumenten van BIJ12 van de betreffende soort.

⁵ <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

De rapportage dient op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

15. Tijdens het uitvoeren van werkzaamheden onder onderhavig SMP dient het ecologisch uitvoeringsplan (voorschrift 12 en 13) en een afschrift van de ontheffing op de locatie (digitaal of schriftelijk) aanwezig te zijn. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden. Indien sprake is van een derde die via doormachtiging gebruik maakt van deze ontheffing, dan dient tevens de doormachtiging aanwezig te zijn. Genoemde documenten dienen op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren en deze mogen, mits leesbaar, digitaal worden getoond.
16. Indien ontheffinghouder constateert dat een ontheffinggebruiker zich niet aan de naleving van de ontheffing houdt, meldt zij dit onverwijld aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
17. De ontheffinghouder dient een salderingsboekhouding⁶ bij te houden middels een digitale interactieve kaart (bijv. een GIS-viewer). Hierin dient minimaal opgenomen te worden:
 - a. de bekende verblijfplaatsen en leefgebieden (per soort) uit de nulmeting⁷;
 - b. de nieuw vastgestelde nest- en/of verblijfplaatsen (per soort) en (essentiële of functionele) leefgebieden⁸ (vóór 1 februari van het daaropvolgende jaar van de monitoring);
 - c. waar en welke nieuwe alternatieve nest- en/of verblijfplaatsen en leefgebieden zijn gerealiseerd (dit geldt tevens voor de alternatieve nest- en/of verblijfplaatsen die door derden zijn gerealiseerd nadat de ontheffing aan hen is door gemachtigd);
 - d. wanneer de voorzieningen en leefgebieden uit punt c functioneel zijn, voor welke projecten deze worden ingezet als alternatieve nestlocatie of verblijfplaats.
 - e. de ontheffinghouder werkt maandelijks (bij voorkeur frequenter) de (digitale) salderingsboekhouding op bovenstaande punten bij.
 - f. Alle onderzoeksresultaten dienen in de NDFF gedeeld te worden om proactief een beter inzicht te verkrijgen in verspreiding soorten.De salderingsboekhouding dient te allen tijde toegankelijk te zijn voor raadpleging door de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
18. De ontheffinghouder dient per maand te melden bij de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord voor welke locaties en werkzaamheden machtigingen zijn verstrekt of overeenkomsten zijn afgesloten met derden. Een kort overzicht/samenvatting van de toetsingen zoals vermeld onder 'gebruik van ontheffing' dient meegezonden te worden. De melding dient verzonden te worden aan Afdeling regulering leefomgeving, team natuurbescherming via postbus@odnhn.nl onder vermelding van het zaaknummer OMG-001576/DMS403130.
19. Eenmaal per jaar, uiterlijk 1 maart, dient de ontheffinghouder een verzoek tot overleg met het bevoegd gezag in over de voortgang van de uitvoering van de ontheffing over het afgelopen jaar.
20. Indien andere beschermde soorten of verblijffuncties in een deelproject worden aangetroffen dan waarvoor met dit besluit ontheffing is verleend, dient aanvullend voor deze soorten een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit⁹ te worden aangevraagd. Totdat u in het bezit bent van een vergunning dienen in het betreffende deelproject geen werkzaamheden plaats te vinden die leiden tot overtreding van de wettelijke verbodsbepalingen ten aanzien van beschermde soorten of verblijffuncties waarvoor met dit besluit geen ontheffing is verleend.

Specifieke voorschriften

Ongeschikt maken

21. Er dient op locaties met potentiële nest- en verblijfplaatsen buiten de kwetsbare perioden voor de te verwachten of aangetoonde soorten en functies ongeschikt gemaakt te worden, zoals weergegeven in tabel 7 op pagina 31 van het 'SMP-document deel 1' en opgenomen in bijlage 5 bij dit besluit, te worden uitgevoerd. Ongeschikt maken dient uitgevoerd te worden conform sub paragraaf 4.3.2. op pagina 32 van het 'SMP-document deel 1' en opgenomen in bijlage 5 bij dit besluit.

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze periodes langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten.

⁶ Registratie en management per wijk (salderingsgebied) van verblijfplaatsen per soort die verloren zijn gegaan en nieuw zijn gerealiseerd met het uitgangspunt dat altijd voldoende verblijfplaatsen beschikbaar zijn per wijk. Dit is een belangrijk sturingsinstrument vanuit het SMP om te zorgen voor het behoud van gebouwbewonende soorten bij renovatie, verduurzaming en sloop van woningen.

⁷ kwantitatief en kwalitatief onderzoek vooraf aan de werkzaamheden om de actuele aanwezige soorten, functies en netwerken in en rondom het SMP-gebied inzichtelijk te maken.

⁸ nieuw vastgestelde nest- en/of verblijfplaatsen en leefgebieden t.o.v. de nulmeting.

⁹ Per 1 januari 2024 geldt de omgevingswet

22. Bij het ongeschikt maken mogen geen opschuimend, zelf-expanderende en/of uithardend (vul)schuimmiddelen (zoals purschuim) gebruikt worden om gaten dicht te zetten. Ook mogen geen netten of andere materialen gebruikt worden waarin soorten verstrikt kunnen raken. Het definitief afsluiten van (de toegang tot) de nest- en of verblijfplaats is enkel toegestaan op locaties waar met zekerheid door een deskundige is vastgesteld dat er geen individuen in de ruimte aanwezig zijn. Dit om te voorkomen dat beschermde soorten vastkleven of verstrikt raken in het (vul)schuim of onverhoopt opgesloten worden.
23. Gebouwen met zomer- en/of paarverblijfplaatsen van vleermuizen dienen bij sloop ongeschikt worden gemaakt te worden met één of een combinatie van de onderstaande methodes:
 - a. met 'exclusion flaps';
 - b. door middel van tocht. Tocht dient gecreëerd te worden door meerdere gaten te maken van minimaal 30 x 30 of 50 x 50 centimeter verspreid over de muur en/of door de kopse kanten, kozijnen, boeiboorden en eventuele dakgoten te verwijderen. Het maken van tochtgaten dient met handgereedschap op de minst belastende manier voor de gewone dwergvleermuis te gebeuren. Het gebruik van grote kranen of soortgelijke machines zijn voor het ongeschikt maken niet toegestaan.
24. Na het ongeschikt maken, maar vóór de uitvoering van andere werkzaamheden, dient het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van vogels en vleermuizen door een ecologisch deskundige. Van de controlerende dient verslaglegging plaats te vinden. De rapportage maakt onderdeel uit van dit besluit en dient op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

Permanente alternatieve nest- en verblijfplaatsen

25. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient de projectecoloog/begeleidend ecooloog van de ontheffinghouders;
 - a. te controleren of op de locatie van de werkzaamheden sprake is van de aanwezigheid van bijzondere verblijfplaatsen¹⁰ en de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd onder deze ontheffing;
 - b. aan de salderingsboekhouding (zie voorschrift 17) te toetsen of voldoende alternatieve nestplaatsen en/of verblijfplaatsen in (de directe omgeving van) de planlocatie aanwezig zijn. Zo niet dan dienen deze alsnog gerealiseerd te worden, met in achtneming van de voor de aangetroffen soort en verblijffunctie relevante gewenningsperiode¹¹, alvorens de werkzaamheden uitgevoerd mogen worden.
26. De ontheffinghouder dient er zorg voor te dragen dat de totaal genoemde aantallen permanente alternatieve verblijfplaatsen per type werkzaamheden en type bebouwing, zoals weergegeven in paragraaf 4.3.3. van het 'SMP-document deel 1' en opgenomen in bijlage 4 bij dit besluit, gedurende de werkzaamheden worden gerealiseerd.
27. Het is toegestaan om de voorzieningen 'te clusteren' binnen de betrokken woningen, zolang de totale mitigatietaakstelling wordt bereikt en er een ruimtelijke spreiding is van voorzieningen door het gehele projectgebied en indien er ook ter plaatse van oorspronkelijke geschikte plekken voorzieningen worden aangebracht. Hierbij wordt rekening gehouden met de ecologie van de verschillende soorten. Clustering vindt plaats voor de soorten waarvan het bekend is dat deze in kolonies of met grotere groepen bij elkaar leven en dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de soorten. De clustering van de permanente alternatieve nest- en verblijfplaatsen dient te voldoen aan de vereisten zoals gesteld in de meest recente versies van de kennisdocumenten.

Maatwerk 'bijzondere' verblijfplaatsen

28. Indien werkzaamheden invloed hebben op onderstaande nest- of verblijfplaatsen dient een 'goedkeuringsverzoek tot maatwerk' te worden aangevraagd bij de OD NHN.
 - a. kraamverblijfplaatsen of massawinterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis of verblijfplaatsen van de laatvlieger en meervleermuis.
 - b. Hotspots van vogels:
 - I. Huismus: meer dan 10 nestplaatsen;
 - II. Spreeuw: meer dan 5 nestplaatsen;

¹⁰ Onder bijzondere verblijfplaatsen waarden wordt verstaan:

- Hotspots van vogels:

- Huismus: meer dan 10 nestplaatsen;
- Spreeuw: meer dan 5 nestplaatsen;
- Gierzwaluw: meer dan 10 nestplaatsen;
- Huizwaluw: meer dan 5 nestplaatsen;

- kraamverblijfplaatsen of massawinterverblijfplaatsen (> 10 dieren) van de gewone dwergvleermuis, en/of; - verblijfplaatsen van de laatvlieger en meervleermuis.

¹¹ <https://www.bij12.nl/onderwerp/natuurinformatie/kennisdocumenten-soorten-natuurbescherming/>

III. Gierzwaluw: meer dan 10 nestplaatsen;

IV. Huiszwaluw: meer dan 5 nestplaatsen.

29. Het goedkeuringsverzoek, met het uitvoeringsplan 'Goedkeuring maatwerk', als bedoeld in voorschrift 28 dient per project, onder vermelding van het kenmerk van deze ontheffing OMG-001576, minimaal 8 weken voordat de werkzaamheden (waaronder ontmoedigen) gepland staan, aangevraagd te worden bij de OD NHN. Daarin dient duidelijk vermeld te worden dat het een uitvoeringsplan betreft met een 'Verzoek tot goedkeuring maatwerk'. Het is hierbij ook mogelijk om meerdere maatwerkplannen te bundelen bij de aanvraag.
30. Werkzaamheden als bedoeld in voorschrift 29 mogen pas worden uitgevoerd nadat het goedkeuringsbesluit is afgegeven. In dit goedkeuringsbesluit kunnen aanvullende voorschriften worden opgenomen.
31. Goedkeuringsbesluiten met bijbehorende voorschriften, zijn een aanvulling op dit besluit. In de gevallen waarin op basis van deze ontheffing op onderdelen goedkeuring van de zijde van het bevoegd gezag vereist is, zijn de voorwaarden aan een dergelijke goedkeuring een aanvulling op deze ontheffing.
32. Een goedkeuringsbesluit wordt binnen redelijke termijn, met een streven van 6 weken, afgegeven. Een uitzondering geldt voor goedkeuringsbesluiten die betrekking hebben op de laatvlieger, meervleermuis en massawinterverblijffuncties. Deze zullen binnen de wettelijke termijn afgegeven worden.
33. Bij aantasting van nest- of verblijfplaatsen, zoals genoemd in voorschrift 28, dient tevens een startmelding en eindmelding te worden gedaan. Deze meldingen dienen te voldoen aan het hieronder gestelde:
- a. Startmelding: minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden van het project dienen het uitvoeringsplan met maatwerk (zie voorschrift 29) en minimaal de volgende punten met betrekking tot het project met de startmelding aangeleverd te worden bij het bevoegd gezag:
 - een overzicht van de aanwezige soorten, functies en verblijfplaatsen binnen en in de directe omgeving van het project;
 - een overzicht van de aanwezige beschikbare alternatieve verblijfplaatsen binnen bereik;
 - Een onderbouwing waarom de compensatie de duurzame staat van instandhouding van de soort, naar aanleiding van de ingreep, kan waarborgen.
 - het definitieve ecologisch werkprotocol met uitwerking van het maatwerk met betrekking tot mitigatie en/of compensatie;
 - een overzicht van contactpersonen;
 - een totaaloverzicht van de planning.
 - b. Eindmelding maximaal vijf werkdagen na afronding van de werkzaamheden van het project dienen de volgende documenten met de eindmelding aangeleverd te worden bij het bevoegd gezag:
 - volledig ingevuld logboek en verslag van de uitvoering van de maatregelen;
 - indien uitgevoerde maatregelen vanaf de buitenzijde niet (goed) zichtbaar zijn: fotomateriaal van uitgevoerde maatregelen.

Fasering

34. Ontheffinghouder dient te voorkomen dat er per deelgebied A, B en F (zie bijlage 1) ontwikkelingen met een potentieel negatieve impact in korte periode worden uitgevoerd. In deze deelgebieden mag gecombineerd maximaal 25% van het woningbestand natuurvrij zijn gemaakt en/of in uitvoering zijn.

Steiger (opbouw)

35. Indien woningen en/of gebouwen (nog) niet ongeschikt zijn gemaakt, is het gebruik van steigers bij de woningen alleen toegestaan wanneer:
- a. Bij het plaatsen van de steiger rekening wordt gehouden met invliegopeningen van vleermuizen (veelal open stootvoegen of kantpannen) en alle invliegopeningen van de spouwmuur (anders dan die via dakgoten, boeiborden of windveren) tijdens de werkzaamheden bereikbaar blijven, en/of;
 - b. Bij het plaatsen van de steiger rekening wordt gehouden met invliegopeningen van vogels en de nestlocaties tijdens de werkzaamheden toegankelijk blijven (deze bevinden zich voornamelijk onder dakpannen die worden bereikt via dakgoten of kantpannen), en/of;
 - c. Bij het plaatsen van de steiger rekening wordt gehouden met in- en uitvliegopeningen van vastgestelde nestlocaties van gierzwaluwen en de nestlocaties tijdens de werkzaamheden toegankelijk blijven door minimaal 3 meter onder het nest en een vrije aan- en uitvliegbreedte van minimaal één meter aan te houden.

Frames of platforms moeten een meter onder de stootvoegen en kantpannen worden geplaatst om invliegopeningen bereikbaar te houden. Steigerdoeken moeten voor zonsondergang opgerold worden en mogen pas weer uitgerold worden na zonsopkomst. Bij het gebruik van rolsteigers dienen deze op momenten dat er niet actief gewerkt wordt aan de woningen worden weggerold van de gevels, zodanig zodat obstakelvorming voor in- en uitvliegende vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen voorkomen wordt.

Monitoring

36. Ontheffinghouders dienen monitoring uit te voeren in het SMP-gebied om inzicht te krijgen en houden in de populatieontwikkelingen van de aanwezige soorten en de effectiviteit van de toegepaste maatregelen. De monitoring dient uitgevoerd te worden conform het monitoringsplan zoals beschreven in hoofdstuk 5 op pagina 70 t/m 74 van het rapport '*SMP-document deel 2*'.

De monitoring dient te worden uitgevoerd door deskundigen op het gebied van de ontheven soorten en met ervaring met monitoring.

37. Per monitoringsjaar dient een rapportage te worden opgesteld met daarin de monitoringsresultaten van het uitgevoerde monitoringsonderzoek en aangeleverd te worden aan het bevoegd gezag. In deze rapportage zijn in ieder geval opgenomen:
- Ligging en begrenzing van het monitoringsgebied;
 - Populatiegrootte en trends in de populatie;
 - Populatiegrootte en trends in de kraam- en massawinterverblijfplaatsen (gewone dwergvleermuis en laatvlieger);
 - Verspreiding van beschermde soorten en functies van deze soorten in de gemeente;
 - Beschikbaarheid potentiële verblijfplaatsen en nestlocaties;
 - Connectiviteit tussen de leefgebieden;
 - Effectiviteit toegepaste maatregelen;
 - De getroffen maatregelen, voorzien van een traceerbare locatie aanduiding en/of kaartmateriaal, ontwerptekeningen of actuele foto's van de realisatie;
 - Per soort, per monitoringsmoment de resultaten van de monitoring.
38. De resultaten van de monitoring, waaronder nieuw aangetroffen verblijfplaatsen en alternatieve verblijfplaatsen die in gebruik zijn genomen, dienen verwerkt te worden in de informatievoorziening richting derden (bijvoorbeeld middels een GIS-viewer).
39. Na iedere monitoringsronde dienen uiterlijk op 1 maart of minimaal vier weken vóór het overleg zoals genoemd in voorschrift 19 na het betreffende onderzoeksjaar de resultatenrapportages aangeleverd te worden aan de OD NHN.
40. Bij het opleveren van deze rapportage dient ook aangegeven te worden of bijsturing of aanpassing van het SMP op basis van de monitoringsresultaten nodig is. In dat geval wordt in de notitie tevens een voorstel gedaan voor aanvullende maatregelen die ter goedkeuring worden voorgelegd aan de OD NHN. Deze notitie wordt jaarlijks vóór 1 maart of minimaal vier weken vóór het overleg zoals genoemd in voorschrift 19 van het opvolgende jaar aan de OD NHN gestuurd.
41. Indien uit de monitoring blijkt dat de getroffen maatregelen onvoldoende zijn, dan kan het bevoegd gezag aanvullende voorschriften opleggen.

Geldigheid

De ontheffing geldt voor de periode vanaf de datum van verzending tot en met 31 december 2034.

Overwegingen

Inhoudsopgave

- Onderwerp aanvraag**
- Wettelijk kader**
- Inhoudelijke beoordeling aanvraag**
- Slotoverwegingen**
- Procedure en samenhangende besluiten**
- Kennisgeving**

A. Onderwerp aanvraag

De woningcorporaties Parteon, Rochdale en ZVH bezitten samen 26.000 verhuureenheden in de gemeente Zaanstad, waarvan 17.159 verhuureenheden van Parteon, 3.613 van Rochdale en 5.022 verhuureenheden van ZVH. Onder de gemeente Zaanstad vallen de volgende plaatsen: Assendelft, Koog aan de Zaan, Krommenie, Westknollendam, Westzaan. Wormerveer, Zaandam en Zaandijk.

In de prestatieafspraken met de verschillende gemeenten is afgesproken dat tussen 2020 en 2030 voor huurwoningen het gemiddelde energielabel B wordt gerealiseerd. Dit als tussenstap op weg naar een CO₂- neutrale woningvoorraad in 2050. In het kader van deze verduurzaming en het onderhoud van woningen voeren de woningcorporaties jaarlijks onderhoud- en verduurzamingsprojecten uit. Deze werkzaamheden hebben in veel gevallen een negatief effect op verblijfplaatsen van beschermde gebouwbewonende soorten zoals vleermuizen en broedvogels.

Om te voldoen aan de wetgeving en om de gunstige staat van instandhouding van (beschermde) soorten te waarborgen, heeft Parteon (ook namens Rochdale en ZVH) in samenwerking met hun ecologisch adviseur Arcadis Nederland B.V. een Soortmanagementplan (SMP) opgesteld. Het gaat daarbij om het vastgoed van Parteon, Rochdale en ZVH binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Zaanstad.

Daarnaast ligt aan het SMP ook nog een ander doel ten grondslag. De woningcorporatie wil bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit door natuurinclusief te bouwen en te verbouwen en concrete ecologische plussen te creëren voor diverse diersoorten die onder druk staan. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de huismus, gierzwaluw, spreeuw, huiszwaluw, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en de meervleermuis tot een minimum te beperken, zijn maatregelen voorgesteld. Het betreffen maatregelen die zien op behoud van vaste rust- en verblijf- en nestplaatsen, beschikbaarheid van permanente alternatieve verblijfplaatsen in (de directe omgeving van) de aanwezige bebouwing en de te realiseren nieuwbouw. Daarnaast worden voorafgaand aan de werkzaamheden de nesten en verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt. Dit vindt plaats buiten de meest kwetsbare periode van de huismus, spreeuw en de gierzwaluw, maar binnen het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, laatvlieger en de meervleermuis.

Naast het behouden van voldoende verblijfplaatsen bij ingrepen wordt ook proactief ingezet op het verbeteren van functioneel leefgebied en voorzieningen voor vaste verblijfplaatsen van de huismus, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Met andere woorden: er worden concrete ecologische plussen gecreëerd.

Het doel is om hiermee bij te dragen aan het versterken van biodiversiteit in het algemeen en van de lokale populaties in het bijzonder, om daarmee de staat van instandhouding van de beschermde soorten te verbeteren.

De gebiedsbrede ontheffingsaanvraag heeft uitsluitend betrekking op de beschermde soorten: de huismus, de spreeuw, de gierzwaluw, de huiszwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de laatvlieger en de meervleermuis binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden.

De gebiedsbrede ontheffingsaanvraag heeft tevens betrekking op kritische nest- en verblijffuncties (kolonies van vogels, kraam- en massawinterverblijfplaatsen van vleermuizen en alle type verblijfplaatsen van de laatvlieger en de meervleermuis) van hiervoor genoemde vogels en/of vleermuizen, zoals weergegeven in bijlage 3 bij dit besluit. Werkzaamheden met negatieve effecten op kritische nest- en verblijffuncties kunnen echter enkel met maatwerk uitgevoerd worden, zoals gesteld in voorschriften 28 t/m 33.

Echter, ondanks alle maatregelen kunt u niet voorkomen dat verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden. Om die reden wordt voor bovenstaande werkzaamheden ontheffing gevraagd van de Wnb.

B. Wettelijk kader

Soorten van de Vogelrichtlijn

De huismus, gierzwaluw, spreeuw en huiszwaluw zijn beschermde vogelsoorten als bedoeld in artikel 1 van de Europese Vogelrichtlijn. De richtlijn ziet op de bescherming van individuele vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebieden. Op grond van artikel 3.1 van de Wnb is het verboden van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn:

- opzettelijk te doden of te vangen (artikel 3.1, lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (artikel 3.1, lid 2);
- eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben (artikel 3.1, lid 3);
- opzettelijk te storen (artikel 3.1, lid 4).

Het verbod, bedoeld in artikel 3.1, vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Op grond van artikel 3.3, lid 1, van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlieders betreft, het grootbrengen van de jongen. In de context van artikel 3.1, tweede lid van de Wnb moet onder nest ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden begrepen. Daartoe zijn alle activiteiten begrepen die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Artikel 3.1, tweede lid van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats.

Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1, tweede lid van de Wnb.

Nesten van de huiszwaluw en de spreeuw vallen buiten het broedseizoen niet altijd onder de definitie van het begrip nesten in artikel 3.1, lid 2 van de Wnb. Voor deze vogels geldt dat zij weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar deze soorten beschikken vaak ook over voldoende flexibiliteit om zich, als de broedplaats verloren is gegaan, elders te vestigen. Een jaarronde bescherming van het nest, zoals bedoeld in artikel 3.1, lid 2 van de Wnb is wél van toepassing als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Nesten van de huismus en de gierzwaluw vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd.

Soorten van de Habitatrichtlijn

De gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn opgenomen in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd. Daarnaast zijn de ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis opgenomen in bijlage II bij het Verdrag van Bern. Op grond van artikel 3.5 van de Wnb is het onder meer verboden in het wildlevende planten van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn bijlage II bij het Verdrag van Bern in hun natuurlijk verspreidingsgebied:

- Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, lid 1, van de Wnb kunnen Gedeputeerde Staten ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.5 of artikel 3.6, tweede lid, ten aanzien van planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten. Een ontheffing wordt uitsluitend verleend, indien er geen andere bevredigende oplossing bestaat, dat er niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, en zij nodig is op grond van een in de wet genoemd belang. Te weten:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Tot voortplantings- of rustplaatsen als bedoeld in artikel 3.5, lid 4 van de Wnb worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of rustplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau hieronder.

C. Inhoudelijke beoordeling aanvraag

Andere bevredigende oplossing

De woningcorporaties zullen op termijn alle woningen renoveren of slopen voor zover dat nodig is omwille van bouwtechnische en/of energetische doelstellingen. Tussendoor zal ook onderhoud plaatsvinden. Dit kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Het betreft werkzaamheden aan bestaande woningen en dat is locatie gebonden.

Bovendien is niet uitgesloten dat woningbouw op alternatieve locaties leidt tot verstoring van (andere) soorten die beschermd zijn onder de Wnb, met name wanneer dit in het landelijk gebied zou zijn. Er is hier bewust een keuze gemaakt voor inbreiding, renovatie en verduurzaming, zodat geen druk wordt gelegd op het buitengebied en dit beschikbaar blijft voor andere natuurwaarden.

Indien er geen renovatie aan deze woningen wordt uitgevoerd zullen de woningen, op termijn door verval, onbewoonbaar worden. Uiteindelijk zal dit leiden tot sloop van de woningen. Sloop van deze woningen betekent het verlies van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten. Het alternatief van niets doen, heeft als gevolg dat op termijn de gebouwen in zullen storten en gesloopt moeten worden waarbij vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, vogels en grondgebonden zoogdieren permanent verloren gaan. Hierdoor zijn er op de locatie van de gesloopte woningen gedurende een langere periode (in sommige situaties 1 tot 2 jaar) geen vaste rust- en verblijfplaatsen voor soorten aanwezig.

In sommige gevallen blijkt het niet mogelijk om een gebouw of gebouwen te renoveren en is volledige sloop voor (her)ontwikkeling noodzakelijk. Bijvoorbeeld wanneer door de slechte staat van en/of aanwezigheid van asbest in een gebouw renovatie niet tot de mogelijkheden bestaat, of transformatie naar een andere bestemming niet kan gelet op de bouwfysische kenmerken van het gebouw. Bovendien zijn bij zowel sloop als grootschalige renovatie vergelijkbare effecten op de beschermde soorten te verwachten. Het is op voorhand niet te zeggen wanneer sloop/nieuwbouw de voorkeur krijgt boven renovatie. Hier komen veel aspecten bij kijken:

- Toekomstkwaliteit: bouwtechnisch en woontechnisch (plattegronden, toegankelijkheid);
- Duurzaamheid: energieprestatie, milieubelasting (van renovatie versus sloop-nieuwbouw, gedurende levensduur van 40 jaar), circulariteit;
- Beschikbaarheid woningen: mogelijkheid woningen toe te voegen, te vernieuwen of af te stoten;
- Cultuurhistorische waarde;
- Veiligheid (constructieve veiligheid, brandveiligheid, asbest);
- Financieel (stichtingskosten, onderhoudskosten, waardeontwikkeling);
- Woonkwaliteit (geluidoverlast, kwaliteit binnenmilieu, ventilatie);
- Voorkeur bewoners, gemeente / gemeenteraad;
- Betaalbaarheid (huur en energiekosten);
- Leefbaarheid.

Dit is naar uw oordeel niet in een stroomschema te vatten, omdat het een afweging is van verschillende aspecten. Per woning/ woongebouw moet afgewogen worden welke aspecten het zwaarst wegen. Corporaties kunnen hierbij gebruik maken van de Handreiking renoveren of slopen (aedes.nl)¹², waarin is aangegeven wat er komt kijken bij de afweging sloop-nieuwbouw versus renoveren.

De gekozen werkwijze van het SMP, waarbij in elke te renoveren woning verblijfmogelijkheden voor gebouwbewonende soorten worden geplaatst – standaard natuurinclusief werken – betekent dat de tijd dat er geen verblijfplaatsen in een gebouw aanwezig zijn tot een minimum worden beperkt. De meerwaarde van de standaard natuurinclusieve aanpak zit hem naar uw oordeel in het feit dat er meer verblijfplaatsen voor de betreffende soorten aangebracht worden dan dat er vanuit de wetgeving noodzakelijk is. Hierbij wordt ook naar de omgeving van een gebouw gekeken zover deze relevant is voor een soort. Om te zorgen dat binnen de actieradius van de soort altijd voldoende alternatieve verblijfplaatsen zijn, is gekozen voor een indeling en aanpak per salderingsgebied. Per salderingsgebied wordt elk jaar de balans opgemaakt (voldoende voorzieningen) en gepland. Hiervoor wordt een aparte boekhouding opgezet en bijgehouden. Met deze aanpak wordt het tijdelijke verlies van 'woonruimte' voor de betreffende soorten naar uw oordeel afdoende gemitigeerd.

Gelet op het vorenstaande wordt daarom bij de ingrepen maximaal rekening gehouden met deze beschermde soorten en (kwetsbare) functies. Bij de planning van voorgenomen werkzaamheden wordt hier optimaal rekening mee gehouden, door zoveel mogelijk gefaseerd te werken en te werken buiten de kwetsbare periode(n) van de soorten.

Met het bovenstaande heeft u naar uw oordeel onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossing is voor de geplande werkzaamheden. Wij stemmen in met de door u gegeven onderbouwing van de afwezigheid van andere bevredigende oplossingen.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid (vogelrichtlijn).
- ter bescherming van flora of fauna (vogelrichtlijn).
- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats (habitatrichtlijn).
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (habitatrichtlijn).

In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid

De renovatie van woningen en de sloop van oude woningen met vervangende nieuwbouw zijn een onlosmakelijk onderdeel van de reguliere en gangbare bedrijfsvoering van woningbouwcorporaties. De geplande levensduur van veel woningen is vaak al verstreken en de woningen voldoen daarmee niet meer aan de huidige bouwvoorschriften op het gebied van isolatie en binnenklimaat. Dit betreft zowel een vaak versleten en verweerde buitenschil, alsmede de voorzieningen binnenin. Vergaande renovatie of sloop en nieuwbouw zijn dan de enige oplossingen. Dit is op de meeste huurwoningen in Nederland van toepassing en geldt niet specifiek voor het woningbezit van Parteon, Rochdale en ZVH.

De situatie van te renoveren, evenals die van te slopen, woningen voldoet zonder aanpak niet aan de huidige kwaliteitseisen voor binnenklimaat volgens vigerende landelijke normen, zoals het Bouwbesluit 2012. Zie bijvoorbeeld artikel 3.21 met betrekking tot wering van vocht van buiten en artikel 5.3 met betrekking tot thermische isolatie. De woningen zijn vaak slecht geïsoleerd, zonder kwalitatief luchtverversingssysteem en er is in veel gevallen sprake van vochtintreding via kozijnen, gevels en schoorstenen. Door de grote temperatuurverschillen, beperkte isolatie en te veel vocht in de woningen ontstaat condensatie en schimmelvorming, wat het binnenklimaat voor bewoners verslechtert.

Mensen kunnen gezondheidsklachten ondervinden door vocht in de woning. Het is niet duidelijk welke specifieke factoren in een vochtige woning hiervoor verantwoordelijk zijn. Waarschijnlijk spelen huisstofmijten en schimmels een belangrijke rol. Ook kan vocht ervoor zorgen dat chemische stoffen, zoals formaldehyde uit bouwmaterialen, vrijkomen.

¹² <https://aedes.nl/media/document/handreiking-renoveren-slopen-aedes-oktober-2023>

Daarnaast kan ook een te droge woning tot gezondheidsklachten leiden. In onderzoek is een consistente verband gevonden tussen vocht in de woning en het voorkomen van luchtwegsymptomen zoals hoesten en piepen.

Vocht in huis kan te wijten zijn aan verschillende oorzaken: optrekkend vocht, insijpelen van regenwater, condensatie, een lekke leiding, enz. Vocht in huis beschadigt eigendom en vormt een bedreiging voor de gezondheid. Vocht bevordert de ontwikkeling van schimmels; bacteriën en huismijt, die een bedreiging vormen voor de gezondheid van de bewoners. Studies bij adolescenten die ademhalingsstoornissen hebben, tonen aan dat 83% van de gevallen van astma, astmatische bronchitis en chronische bronchitis en 87% van de gevallen van chronische neusverkoudheid voorkomen bij adolescenten die in vochtige huizen wonen. 20 à 30% van de bevolking lijdt aan ademhalingsallergieën (Perfect keur, 2019).

Dit is een landelijk erkend probleem bij alle niet goed geïsoleerde of gebrekkig na geïsoleerde woningen en daarmee ook speerpunt bij diverse, mede door de rijksoverheid betrokken akkoorden zoals het Lente-Akkoord. Dit akkoord betreft het terugdringen van energieverbruik, maar met dit convenant wordt daarnaast beoogd "om energiereductie in de nieuwbouwproductie te combineren met wensen van de consument/eindgebruiker, zoals comfort, gezond binnenklimaat, energielastenverlaging en waardevermeerdering". Het verbeteren van het binnenmilieu van woningen, scholen en kindercentra is daarnaast één van de speerpunten uit de Nationale aanpak Milieu en Gezondheid van de overheid (bron: www.rivm.nl). Door de grootschalige woningverbetering zullen de woningen technisch in betere staat verkeren en beter geïsoleerd zijn. Door isolatie van woningen en het verbeteren van de ventilatie kunnen enerzijds het comfort en het binnenmilieu verbeterd worden en anderzijds de energielasten sterk verlaagd worden. De plannen van Parteon, Rochdale en ZVH dragen daarmee bij aan de verbetering van de volksgezondheid door de woningen dusdanig te isoleren dat vocht en tocht in huis worden beperkt. De woningbouwcorporaties streven dan ook naar een beleid waarbij woningen tijdig worden gecontroleerd op kwaliteit. Op basis daarvan wordt beoordeeld of het noodzakelijk is een woning/complex van woningen te renoveren of te slopen. De woningen worden in principe gerenoveerd, maar worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw wanneer deze in dermate slechte staat zijn en niet tot op de huidige en toekomstige wooneisen opgewaardeerd kunnen worden. In deze gevallen is renoveren geen duurzame oplossing meer.

De aan te pakken woningen zijn veelal letterlijk opgebruikt; als er niet snel iets gedaan wordt dan komen de woningen in dusdanige vervallen staat dat de woningen een gevaar voor de openbare veiligheid vormen. Dakpannen kunnen van het dak waaien, gevelpanelen die loshangen en vervolgens weg kunnen waaien, dakgoten die verzakken, enzovoort.

Door isolatie van woningen en het verbeteren van de ventilatie kunnen enerzijds het comfort en het binnenmilieu verbeterd worden en anderzijds de energielasten sterk verlaagd worden. Voor nieuw te bouwen woningen geldt hetzelfde. Het project draagt daarmee bij aan de verbetering van de volksgezondheid door de woningen dusdanig te isoleren dat vocht en tocht in huis worden beperkt.

Op basis van bovenstaande is dan ook voldoende onderbouwd dat er sprake is van een belang om de woningen te renoveren, dan wel te slopen en te vervangen door duurzame nieuwbouwwoningen. Het verduurzamen van bestaande woningen op grote schaal, draagt daarnaast bij aan maatschappelijke opgaves (zowel sociaal als economisch) en heeft een positief effect op het milieu. Het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee uitstoot van CO₂, draagt bovendien bij aan het verbeteren van de luchtkwaliteit en daarmee aan de volksgezondheid.

In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

In het Energieakkoord is afgesproken dat de bebouwde omgeving in Nederland in 2050 energieneutraal is. Dat betekent dat er 4,5 miljoen huur- en koopwoningen, laagbouw en hoogbouw, rijtjeswoningen en vrijstaande huizen, energieneutraal gemaakt moeten worden. Het gaat om naaorlogse woningen uit de jaren 1950-1980. Alleen door vergaande verduurzaming van de bestaande woningvoorraad kan dit doel worden bereikt. Daarnaast heeft Nederland ingestemd met het Klimaatakkoord van Parijs dat als centraal doel heeft het reduceren van CO₂-uitstoot.

De renovatie of sloop met nieuwbouw draagt bij aan de afspraken zoals deze zijn gemaakt in het Lente-akkoord Energiezuinige Nieuwbouw (waaronder ook vergaande renovatie, herontwikkeling/hergebruik tot nieuwbouwniveau), dat is ondertekend door Aedes, Bouwend Nederland, NEPROM, NVB en de minister van Binnenlandse Zaken en Koningsrelaties.

Het doel van dit akkoord is als volgt: "Het convenant heeft betrekking op het terugdringen van het energieverbruik in gebouwen door de toepassing van al bewezen maar nog onvoldoende in de markt toegepaste concepten en technieken voor energiebesparing gerelateerd aan verwarmen, koelen, ventileren, tapwaterverwarming en eventueel andere gebouw gebonden energiefuncties. [...]".

Een belangrijk doel van de grootschalige woningverbetering, het verduurzamen van bestaande bebouwing of het vervangen van oude woningen door energiezuiniger woningen, is het terugdringen van energieverbruik door het verhogen van de isolatie van bestaande woningen of bouw van energiezuiniger woningen en daarmee het verlagen van het energielabel. Hiermee wordt bijgedragen aan een verminderd energieverbruik en wordt de uitstoot van CO₂ gereduceerd, met gunstige effecten op het milieu en volksgezondheid tot gevolg.

Door de omvang van het woningbezit van Parteon, Rochdale en ZVH in de gemeente Zaanstad, samen bijna 26.000 woningen, dragen renovatie of nieuwbouw substantieel bij aan een afname in het gebruik van fossiele brandstoffen en daarmee een reductie in CO₂-uitstoot. Vanwege veranderingen in het klimaat en de eindigheid van fossiele brandstoffen, is er een groot belang bij het besparen van het energieverbruik. Een reductie in de uitstoot van CO₂ en daarmee het beperken van de (gevolgen van) klimaatverandering is dan ook essentieel in het kader van klimaatmitigatie en dient een groot maatschappelijk belang, onder andere op het vlak van veiligheid en natuurbescherming.

Ter onderbouwing van bovenstaande belangen heeft u documenten¹³ aangeleverd bij de ontheffingsaanvraag.

Deze rapporten tonen naar uw oordeel aan dat de hierboven beschreven problematiek van schimmel, slechte isolatie, asbest en tocht reeds een actueel en ernstig probleem zijn bij de woningen waar de verduurzamingswerkzaamheden voorzien zijn.

Naar uw zeggen moet worden aangenomen dat bovenstaande problematiek ook speelt bij niet onderzochte panden binnen het plangebied, die een gelijkende bouwstijl hebben, en in een vergelijkbare periode gebouwd zijn. Zodoende gelden de hierboven beschreven belangen ook voor die woningen in het bezit van de woningcorporaties in de gemeente Zaanstad.

Ter bescherming van flora of fauna en in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

Parteon, Rochdale en ZVH hebben ervoor gekozen om tijdens de renovatie alle woningen te voorzien van verblijfplaatsen voor zover de betreffende soorten in de betreffende wijk voorkomen. Hierdoor worden meer verblijfplaatsen gerealiseerd dan noodzakelijk vanuit individuele plannen en projecten. Dit verhoogt de potentie voor de groei van de populatie wat vervolgens resulteert in de vergroting van het verspreidingsgebied van de soort. Door alle woningen natuurinclusief te renoveren, zijn er geen eilanden van populaties meer en is er meer uitwisseling van populaties mogelijk. Met deze strategie wordt een extra bijdrage geleverd aan de lokale en regionale instandhouding van populaties aan gebouw bewonende soorten. Wat betreft het versterken en uitbreiden van het leefgebied zal bestaand groen rondom de woningen worden gehandhaafd en worden bewoners aangemoedigd om hun tuinen te vergroenen. Het uitbreiden en versterken van het leefgebied in de openbare ruimte zal in samenwerking met de gemeente worden opgepakt als ook het particuliere deel wordt opgenomen in het SMP.

13

- Asbestinventarisatierapport "Cluster 277, Wormerveer", opgesteld door AllFibers (Kenmerk PP-230902, versie 4, d.d. 23 februari 2024)
- Dakinspectie hellende daken "Bilderdijkstraat. ea Wormerveer - complexnummer 277001", opgesteld door Fier Dakcontrol (d.d. 3 juni 2022)
- Dakinspectie platte daken "Rapportage Adama van Scheltemastraat, Bilderdijkstraat, Vondelstraat, Cor Bruijnweg, Henriette Roland Holststraat Jan Campertstraat en Slauerhoffstraat", opgesteld door Klomp daktechniek (Kenmerk 3045122-350-3549960, d.d. 26 november 2021)
- Rapport "Memo verduurzaming CF277 - 72 woningen in verschillende straten in Wormerveer (scenario 1 en 2)", opgesteld Ecocert (d.d. 1 november 2022)
- Rapport "Memo verduurzaming CF277 - 72 woningen in verschillende straten in Wormerveer (scenario 3 en 4)", opgesteld Ecocert (d.d. 17 maart 2023)
- Funderingsonderzoek "Slauerhoffstraat 2-12 te Wormerveer", opgesteld door Ingenieurs Bureau List (kenmerk 22128-R04_Slauerhoffstraat 2-12, d.d. 20 januari 2021)
- Luchtdichtheidsonderzoek "Diverse adressen Zaandam, Krommenie, Wormerveer", opgesteld door Keurhuis Nederland B.V. (d.d. 17 oktober 2022 t/m 21 oktober 2022)

Door de onderhouds- en renovatiewerkzaamheden (bijvoorbeeld na-isolatie) van de gebouwen in het plangebied op projectmatige wijze uit te voeren, is er zicht op de maatregelen die worden uitgevoerd en kunnen de nodige mitigerende maatregelen worden getroffen en is effectieve handhaving mogelijk. Wanneer deze maatregelen, inclusief mitigerende maatregelen, nu goed worden uitgevoerd. De mitigerende maatregelen zijn zowel generiek als specifiek. Zo wordt voor (kraam)kolonies en winterverblijfplaatsen van vleermuizen ook systematisch gecompenseerd op basis van maatwerk. Door de renovatiewerkzaamheden in het SMP uit te voeren, is op deze wijze ook voor dit aspect sprake van het belang bescherming van flora en fauna.

De voorgestelde maatregelen zijn zowel generiek als specifiek. Zo wordt – zoals hierboven ook al vermeld – voor (kraam)kolonies en winterverblijfplaatsen ook systematisch gecompenseerd op basis van maatwerk.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het voornoemde belang voldoende onderbouwd is.

Staat van instandhouding

Huismus

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is door Sovon als 'zeer ongunstig' beoordeeld¹⁴. Landelijk laat de huismus een matige afname zien in de periode 1990-2020 en een stabiele trend in de periode 2009-2020. De provinciale trend in Noord-Holland laat een matige toename zien in de periode 2009-2020 en een stabiele trend in de periode 2007-2020¹⁵. In de periode 2018-2020 is de broedpopulatie in Noord-Holland geschat op 46.800-78.000. Dit is 8% van de Nederlandse populatie.

Gelet op het voorgaande is er geen reden om aan te nemen dat de regionale staat van instandhouding afwijkt van de nationale. In de provincie Noord-Holland is de staat van instandhouding van huismus dan ook 'zeer ongunstig'.

Uit onderzoek van de afgelopen 4 jaar (2016-2020) blijkt dat de huismus een ruime verspreiding heeft binnen de onderzoeksgebieden van Parteon, Rochdale en ZVH in Zaanstad. De huismus is verspreid over de Zaanstreek aangetroffen. Er werden meer dan 100 nestelende paren gevonden tijdens de verschillende onderzoeken van het bezit van de corporaties. Belangrijke concentraties met grotere kolonies bevinden zich in Wormerveer (Viool-Kerkstraat en Zeeheldenbuurt), Assendelft en langs de Westzanerdijk tussen Zaandam en Zuideinde. In de dicht stedelijke gebieden van Zaandam en Koog aan de Zaan worden minder huismussen gevonden en ontbreken grote kolonies. Ook uit het beeld van de NDFF komt voort dat in Zaandam, oostelijk van de Provinciale weg spaarzaam huismussen broeden. Westelijk van de provinciale weg en in de wijk 'Het Kalf' in het noordoosten zijn echter wel veel waarnemingen bekend, hier is relatief minder onderzoek gedaan in het corporatiebezit. Ook in Krommenie lijkt het aantal huismussen op grond van NDFF-waarnemingen wat groter dan op grond van alleen onderzoek in het corporatiebezit.

In de Zaanstreek bevinden de nestplaatsen zich over het algemeen onder de dakpannen waarbij de huismussen invliegen vanaf de dakgoot. De vogels nestelen onder de lagere dakpanrijen. Een enkele keer werd een nestlocatie op een andere plek aangetroffen zoals een ruimte onder de pannen bij een dakkapel of andere openingen welke toegang geven tot ruimtes onder dakpannen. De huismus is qua verblijfsruimtes een flexibele en opportunistische soort die kennelijk in de Zaanstreek gemakkelijk zijn voorkeursnestplek onder dakpannen kan vinden. De huismus lijkt in de Zaanstreek een lichte voorkeur te hebben voor zuidelijke en westelijke exposities van de verblijfplaatsen, meer dan 60% van de hierop onderzochte paren kozen hun nestplaatsen op deze kant van de bebouwing.

Tijdens het SMP-onderzoek zijn 874 broedparen van de huismus vastgesteld in de SMP-gebieden A, B en F. Dit is circa 1-2% van de Noord-Hollandse populatie. Gelet hierop en de landelijke en regionale staat van instandhouding wordt de lokale staat van instandhouding als 'zeer ongunstig' beschouwd.

¹⁴ <https://www.sovon.nl/nl/soort/15910>

¹⁵ Broedvogeltrends, Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon. Provincies & CBS. Bron: www.sovon.nl/nl/content/broedvogeltrends

Op grond van de nestplaatsen (de geclusterde waarnemingen) kan worden bepaald of sprake is van een kolonie of 'hotspot'. Hierbij moeten minimaal tien vogels in een woonblok of in een straal van 100 meter aanwezig zijn. Er werden bij analyse van de waarnemingen 33 hotspots toegewezen. Verreweg de meeste huismusnesten en clusters werden daarbij aangetroffen in Krommenie, de minste huismusnesten zijn aanwezig in Zaandam. In totaal zijn 619 van de 874 bepaalde nestlocaties opgenomen in een hotspot (70,8%) met het minst hoge percentage in Zaandam.

Het is naar uw oordeel niet verwonderlijk dat de open, wat meer 'dorpse' bebouwing van Krommenie, enigszins in de buurt van agrarisch gebied, de meeste huismussen herbergt. De dichte stedelijke bebouwing van Zaandam is grotendeels ongeschikt. In Zaandam is naar uw oordeel ofwel te weinig groen of het groen is te grootschalig met voor huismus te hoge bomen. De bebouwing van Wormerveer ligt wat betreft dichtheden van de aantallen Huismussen tussen Krommenie en Zaandam in, met de hoogste concentraties Huismussen in Wormerveer Noord.

Gierzwaluw

De landelijke staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel is door Sovon als gunstig beoordeeld¹⁶. Landelijk is zowel in de periode 1990-2016 als 2007-2016 een matige afname in de trend van de gierzwaluw te zien¹⁷. De broedpopulatie in Noord-Holland wordt momenteel geschat op 5.760-8.960 (2018-2020). Dit is 13% van de Nederlandse populatie. De broeddichtheid van gierzwaluw in Noord-Holland wordt hoger ingeschat geschat dan in het oosten en noordoosten van Nederland.

Dat heeft wellicht te maken met het stedelijke karakter van, met name, het zuidelijke deel van Noord-Holland. De staat van instandhouding is daarmee op regionaal niveau wellicht nog gunstiger dan op nationaal niveau en kan algeheel als gunstig beschouwd worden. De grootste aantallen gierzwaluwen (broedparen) zijn te zien in de omgeving van steden zoals Amsterdam, Haarlem, Alkmaar en Medemblik. Op provincieniveau zijn onvoldoende gegevens beschikbaar voor een broedvogeltrend.

Uit onderzoek van de afgelopen 4 jaar (2016-2020) blijkt dat de gierzwaluw een ruime verspreiding heeft binnen de onderzoeksgebieden van Parteon, Rochdale en ZVH in Zaanstad. De gierzwaluw wordt verspreid over de Zaanstreek aangetroffen. De verspreiding van de verblijven laat echter wel een ander beeld zien als dat van de Huismus. De soort is het meest gevonden in Zaandam, Krommenie, Koog aan de Zaan alwaar de Huismussen juist in minder grote dichtheden verblijvend werden gevonden. In Assendelft en Westzaan werden ook gierzwaluwen in minder dicht bebouwde en meer dorpse setting aangetroffen.

In de NDFF komt Krommenie, Het Kalf en het gebied westelijk van de Provinciale weg duidelijker naar voren als verspreidingsgebied van de gierzwaluw dan alleen op grond van het onderzoek van het corporatiebezit.

Tijdens het SMP-onderzoek zijn 419 broedparen van de gierzwaluw vastgesteld in de SMP-gebieden A, B en F. Dit is circa 5-7% van de Noord-Hollandse populatie. Gelet hierop en de landelijke en regionale staat van instandhouding wordt de lokale staat van instandhouding door u als 'gunstig' beschouwd.

Op grond van de nestlocaties, maar ook op grond van de aanwezige dieren kan worden bepaald of sprake is van een kolonie of 'hotspot'. Hierbij moeten minimaal tien vogels in een woonblok of in een straal van 100 meter aanwezig zijn. Er werden bij analyse van de waarnemingen vijftien hotspots toegewezen. De meeste gierzwaluwen en hotspots werden aangetroffen in Zaandam, de minste gierzwaluwparen zijn aanwezig in Krommenie. In totaal zijn 233 van de 419 bepaalde broedparen opgenomen in een hotspot (55,6%) met het minst hoge percentage in Krommenie.

Het patroon van voorkomen van de gierzwaluw is anders dan dat van de huismus. De Gierzwaluw heeft geen groen nodig rond zijn nestplek en voelt zich met name goed thuis in oudere dichte stedelijke bebouwing. De belangrijkste hotspots liggen zuidelijk in Zaandam bij de Russische Buurt waar bijvoorbeeld in een klein gebied 60 gierzwaluwen gevestigd zijn. Door de keuze van de gierzwaluw voor oudere bebouwing is de soort naar uw oordeel gevoeliger voor grootschalige woningrenovatie dan de huismus die vooral gevoelig is voor voldoende groenvoorziening en voedselaanbod binnen de stad.

¹⁶ <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7950>

¹⁷ Broedvogeltrends, Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, Provincies & CBS, Bron: <https://www.sovon.nl/nl/content/broedvogeltrends>

Spreeuw

De spreeuw is in Nederland een inheemse, maar niet bedreigde diersoort. De spreeuw is erg talrijk met een geschatte broedpopulatie van 450.000 tot 750.000 broedparen. In de winter wordt het aantal spreeuwen in Nederland zelfs geschat op 1.000.000 tot 3.000.000 vogels.¹⁸ Wel loopt het aantal broedvogels in Nederland de laatste jaren terug. Er is al vanaf de jaren zestig een negatieve trend te zien in het aantal spreeuwen in Nederland. Over de periode 1984-2015 toont de broedvogeltrend een significante afname, waardoor momenteel minder dan 40% van de populatie van medio jaren tachtig resteert.

In de laatste twaalf jaar is de trend licht positief geworden. De landelijke staat van instandhouding van de spreeuw als broedvogel is als zeer ongunstig beoordeeld, waarbij de verspreiding als gunstig is beoordeeld, het leefgebied als matig ongunstig en de populatie en de toekomst als zeer ongunstig.

Van het aantal spreeuwen dat in Noord-Holland in de jaren negentig voorkwam was in 2010 nog slechts 60-70% over (Scharringa et al. 2010). In Noord-Holland laat de broedpopulatie een significante afname (< 5% per jaar) zien. De broedpopulatie in Noord-Holland wordt momenteel geschat op 35.200-61.600 (2018-2020). Dit is 9% van de Nederlandse populatie. In de provincie Noord-Holland zal net als op landelijk niveau het voedselgebrek een oorzaak zijn voor de afname. Gelet op het voorgaande is naar uw oordeel met zekerheid te stellen dat ook op regionaal niveau de staat van instandhouding van spreeuw als zeer ongunstig' beschouwd moet worden. Tijdens het SMP-onderzoek is vastgesteld dat 147 broedparen en 16 territoriale vogels van de spreeuw aanwezig zijn in het SMP-gebied. Dit is circa 0,25-0,4% van de Noord-Hollandse populatie.

De soort is aanmerkelijk zeldzamer dan de huismus met wel een duidelijke overeenkomst in de verspreiding van de vogels met voorkeur voor Krommenie en de Rosmolenbuurt. Opvallend is het vrijwel ontbreken in Wormerveer Noord waar de huismus wel goed vertegenwoordigd is.

Gelet hierop en de landelijke en regionale staat van instandhouding wordt de lokale staat van instandhouding als 'zeer ongunstig' beschouwd.

Huiszwaluw

Huiszwaluwen kent een algemene verspreiding in Nederland. De soort broedt veelal aan de rand van bebouwd gebied aan gebouwen en bruggen. Ze zijn het talrijkst in de omgeving van meren, plassen en rivieren. Ondanks dat het aantal broedparen in Nederland de laatste 12 jaar significant is toegenomen, wordt de staat van instandhouding van de soort in Nederland als zeer ongunstig beoordeeld, waarbij de verspreiding als matig ongunstig is beoordeeld en de populatie, het leefgebied en de toekomst als zeer ongunstig¹⁹. In Noord-Holland wordt eveneens een toename van het aantal broedvogels van deze soort gezien. In de omgeving van Huizen en Blaricum is de verspreiding van de soort in de periode 2016-2018 afgenomen (11-25 broedparen per atlasblok) ten opzichte van de periodes daarvoor (2014-2016: 26-100 broedparen en 2013-2015: 51-100 broedparen)²⁰.

Verwacht wordt dat de landelijke staat van instandhouding redelijk overeenkomt met de regionale situatie.

Tijdens het SMP-onderzoek is vastgesteld dat er op vier locaties broedparen van de huiszwaluw aanwezig zijn in het SMP-gebied.

Gelet hierop en de landelijke en regionale staat van instandhouding wordt de lokale staat van instandhouding als 'zeer ongunstig' beschouwd.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland en in de provincie Noord-Holland een algemeen voorkomende vleermuissoort. De soort wordt vrijwel overal aangetroffen. Ook in de stedelijke omgeving is dit de meest algemene soort²¹. Over de periode van 2015-2020 is er een matige toename in het populatieaantal²². In de Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019 is de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis als onbekend beoordeeld, met een onbekende trend.

¹⁸ <https://stats.sovon.nl/stats/soort/15820>

¹⁹ SOVON. 2020. Bron: <https://www.sovon.nl/nl/soort/10010>

²⁰ SOVON. 2020. Bron: <https://www.sovon.nl/nl/provincies#euring=10010&prov=NH&lang=nl>

²¹ <https://www.vleermuizenindestad.nl/gewone-dwergvleermuis>

²² Trend van vleermuizen, 1986-2020, d.d. 25 oktober 2021, Compendium voor de Leefomgeving, www.clo.nl/indicatoren/nl1070-aantalsontwikkeling-van-vleermuizen

Het verspreidingsgebied is als gunstig beoordeeld, maar de populatie, het leefgebied en het toekomstperspectief als onbekend²³. Op de Rode Lijst Zoogdieren 2020²⁴ is de gewone dwergvleermuis beoordeeld als thans niet bedreigd op basis van de Nederlandse criteria en als 'least concern' op basis van de IUCN criteria. De Noord-Hollandse populatie werd rond 1995 geschat op 5.000-15.000 dieren (Kapteyn, 1995). Er is geen reden om aan te nemen dat de provinciale status afwijkt van de landelijke status.

Uit onderzoeken van de afgelopen 4 jaar (2016-2020) blijkt dat de gewone dwergvleermuis een ruime verspreiding heeft binnen de onderzoeksgebieden van Parteon, Rochdale en ZVH in Zaanstad. De gewone dwergvleermuis komt in de hele Zaanstreek voor. Het is verreweg de meest aangetroffen vleermuissoort. De soort wordt het gehele jaar door waargenomen en er is vrijwel geen onderzoek uitgevoerd zonder dat deze soort werd waargenomen. Alleen in zeer dicht bebouwde centrumdelen van Zaandam is de soort schaars. Van de soort werden alle typen verblijfplaatsen vastgesteld waarbij de zomerverblijven verreweg het meeste werd gevonden, 123 keer (niet geclusterd, zowel binnen als buiten de clusters van de woningcorporaties). Ook paarverblijven werden vaak vastgesteld, 81 maal.

Hierbij moet naar uw oordeel worden vermeld dat het hier een waarschijnlijk (zware) onderschatting betreft, omdat veel rondvliegende en daarbij baltzende gewone dwergvleermuizen in de dicht bebouwde gebieden niet konden worden toegewezen aan bebouwing binnen onderzoeksgebieden. Het aantal paarverblijven zal minimaal even hoog liggen als de zomerverblijven en erg vaak werd geconstateerd dat een eerder gebruikt zomerverblijf later wordt gebruikt als paarverblijf. Ook voor de zomerverblijven geldt dat de gevonden aantallen naar alle waarschijnlijkheid een onderschatting betreffen. De kleine zomerverblijven zijn erg gemakkelijk te missen in de relatief grote woonblokken die worden onderzocht.

Er werden in totaal 10 kraamverblijven vastgesteld in en vooral naast de bebouwing van de corporaties, verspreid over geheel Zaanstad. In de NDFF worden nog 4 extra (waarschijnlijk) kraamverblijven vermeld. Er is één groot massa-winterverblijf bekend in Zaanstad. Het betreft een hoge woonflat in een Parteon-cluster in Wormerveer.

Tijdens het vleermuisonderzoek in de SMP-deelgebieden A, B en F zijn van de gewone dwergvleermuis 399 (567 individuen) zomerverblijfplaatsen, 116 (162 individuen) paarverblijfplaatsen, 537 baltsterritoria (599 individuen), 58 tot 59 kraamverblijfplaatsen (tussen de 7 en 88 uitvliegende dieren), 26 winterverblijfplaatsen (204 individuen) en 14 massawinterverblijfplaatsen aangetroffen. In totaal gaat het om een geschatte zomerpopulatie van circa 2.200 gewone dwergvleermuizen in de deelgebieden.

Over het algemeen is te zien dat overal kleine verblijven worden gevonden met een lichte verzameling van verblijven rond plekken waar ook kraamverblijven werden gevonden. Opvallend is de grote dichtheid zomerverblijven noordelijk in de Schilders- en Waddenbuurt in stadsdeel F.

Gelet hierop en de landelijke en regionale staat van instandhouding wordt de lokale staat van instandhouding als 'matig ongunstig' beschouwd.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis komt vrij algemeen voor in Nederland, met een zwaartepunt in het noordwesten van Nederland^{25,26}. De landelijke staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis is als ongunstig beoordeeld, waarbij de populatie als onbekend, het leefgebied en verspreidingsgebied als gunstig en toekomstperspectief als ongunstig zijn beoordeeld²⁷. De Noord-Hollandse populatie werd rond 1995 geschat op 2.000-4.000 dieren (Kapteyn, 1995). U houdt rekening met een trendtoename van 3% per jaar, gebaseerd op de trend in periode 2015-2019, waarmee de huidig neerkomt op circa 11.500 exemplaren.

²³ Vogel- en Habitatrichtlijnrapportage 2019, Wageningen Universiteit & Research

²⁴ Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens de Nederlandse en IUCN-criteria, Zoogdierverseniging, d.d. 1 oktober 2020

²⁵ <https://www.vleermuizenindestad.nl/ruige-dwergvleermuis>

²⁶ Van Norren, E., J. Dekker en H. Limpens (2020). Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026, Zoogdierverseniging, Nijmegen

²⁷ <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/report/?period=5&group=Mammals&country=NL®ion=>

Het leefgebied bestaat uit diverse landschappen in de nabijheid van water, waaronder stedelijk gebied. Daarmee kunnen de verspreiding en het leefgebied naar uw oordeel als gunstig beoordeeld worden. Het toekomstperspectief is echter, in lijn met de landelijke beoordeling, matig ongunstig. Er is volgens u geen reden om aan te nemen dat de provinciale status afwijkt van de landelijke status. De staat van instandhouding op regionaal niveau kan daarom ook als matig ongunstig worden beoordeeld.

Uit onderzoeken van de afgelopen 4 jaar (2016-2020) blijkt dat de ruige dwergvleermuis een ruime verspreiding heeft binnen de onderzoeksgebieden van Parteon, Rochdale en ZVH in Zaanstad. De Ruige dwergvleermuis is op veel plekken in de Zaanstreek vastgesteld. De soort is net als de gewone dwergvleermuis verspreid aangetroffen door de hele stad. Er zijn 162 paarverblijven gevonden (niet geclusterde waarnemingen) binnen en buiten de woningclusters van de corporaties. In één gebouwcluster in Zaandam treedt een bijzonder fenomeen op, in dit flatcomplex bevindt zich een 'massa-paarverblijf' met op vele tientallen locaties paarverblijven van de Ruige dwergvleermuis en ook nog enkele tientallen paarverblijven van de gewone dwergvleermuis.

Tijdens het vleermuisonderzoek in de SMP-deelgebieden A, B en F zijn van de ruige dwergvleermuis 195 (218 individuen) paarverblijfplaatsen, 26 baltsterritoria (32 individuen), aangetroffen.

De lokale staat van instandhouding wordt hierom gelijkgetrokken met het oordeel voor de landelijke.

Laatvlieger

De laatvlieger komt in heel Nederland vrij algemeen voor²⁸. De populatiegrootte wordt geschat op 10.000-25.000 voortplantende dieren, wat leidt tot de zeldzaamheidsklasse vrij zeldzaam op de rode lijst 2020²⁹. De laatvlieger laat een stabiele trend zien in de periode 2015-2020 op basis van de waarnemingen in het meetnet Vleermuis Transecttellingen³⁰. De landelijke staat van instandhouding van de laatvlieger is als ongunstig beoordeeld, waarbij alleen het leefgebied als onbekend en de populatie en toekomstperspectief als ongunstig zijn beoordeeld³¹.

Laatvlieger wordt in heel de provincie Noord-Holland waargenomen. De populatie in Noord-Holland werd rond 1995 geschat op 3.000-5.000 dieren (Kapteyn, 1995). De laatvlieger komt met name voor in agrarisch landschap en aan de randen van bebouwd gebied, echter ook in stedelijk gebied. Daarmee kunnen de verspreiding en het leefgebied naar uw oordeel als gunstig beoordeeld worden. Het toekomstperspectief is echter, in lijn met de landelijke beoordeling, matig ongunstig. Er is geen reden om aan te nemen dat de provinciale status afwijkt van de landelijke status. De staat van instandhouding op regionaal niveau wordt daarom ook als matig ongunstig beoordeeld.

Op dit moment is de kwaliteit van informatie over populatieomvang en populatietrend onvoldoende, voor de verspreiding en verspreidingstrend in de actieve periode (april-oktober) matig en in de winterslaapperiode (november -maart) onvoldoende (CBS/).

Uit onderzoeken van de afgelopen 4 jaar (2016-2020) blijkt dat de laatvlieger een relatief algemene verspreiding heeft binnen de onderzoeksgebieden van Parteon, Rochdale en ZVH in Zaanstad.

De laatvlieger is verspreid over de Zaanstreek waargenomen maar in tegenstelling tot de dwergvleermuizen valt op dat laatvliegers sterk oververtegenwoordigd zijn in Assendelft, Krommenie en Westzaan en dat de dieren veel aan de randen van de bebouwing zijn te vinden en schaarser zijn in dicht bebouwde delen van de (binnen)stad. Wat ook opvalt is dat de soort relatief algemeen aanwezig is, er werden 41 verblijven gevonden. Het betreft veel verblijven met een klein aantal dieren (2-5 dieren) maar er zijn verblijven tot 55 exemplaren gevonden. Het is bij de soort lastig om onderscheid te maken tussen kraamverblijven zomerverblijven, de grotere verblijven met meer dan 10 dieren zullen in ieder geval betrekking hebben op kraamgezelschappen, maar wellicht geldt dit ook voor een aantal van de kleinere groepen. De verspreiding en het relatief algemene voorkomen van laatvliegers heeft waarschijnlijk te maken met hun foeragegedrag en -strategie. De soort heeft een flinke actieradius van 5-10 kilometer en zoekt in het buitengebied van Zaanstad zijn voedsel in de daar gelegen beschermde laagveenpolders. In deze polders, die vrijwel rond de

²⁸ <https://vleermuis.net/vleermuizen-en-bescherming/vleermuis-soorten/laatvlieger>

²⁹ Van Norren, E., J. Dekker en H. Limpens (2020). Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026, Zoogdierverseniging, Nijmegen

³⁰ <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1070-aantalontwikkeling-van-vleermuizen>

³¹ <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/report/?period=5&group=Mammals&country=NL®ion=>

gehele stad liggen en een oppervlakte hebben van totaal duizenden hectares, ligt veel water en liggen relatief natuurlijk beheerde graslanden met late maaidata en er ligt veel moeras en rietland. Waarschijnlijk bieden deze polders een goed bereikbaar en ideaal voedselgebied. Diep de stad invliegen is daarbij niet nodig en de laatvliegers vestigen zich liever langs de randen daarvan.

Tijdens het vleermuisonderzoek in de SMP-deelgebieden A, B en F zijn 7 kraamverblijven gevonden van de laatvlieger met in totaal 97 dieren. De kolonies waren zoals verwacht aanwezig in Krommenie en Wormerveer. Er zijn globaal drie groepen in west en centraal Krommenie, centraal Wormerveer en Wormerveer Zuid, die elk 2 kilometer uit elkaar liggen. Er werden aanvullend ook 10 kleinere zomerverblijfplaatsen (14 individuen), één (2 individu) paarverblijfplaatsen en een baltsterritorium (één individu), aangetroffen.

Gelet hierop en de landelijke en regionale staat van instandhouding wordt de lokale staat van instandhouding als 'zeer ongunstig' beschouwd.

Meervleermuis

De landelijke staat van instandhouding van de meervleermuis is als matig ongunstig beoordeeld, waarbij het verspreidingsgebied als onbekend is beoordeeld en de populatie, leefgebied en toekomstperspectief als matig ongunstig³². De populatie aantallen werden in 1992 geschat op 10.000 individuen. De minimale populatiegrootte wordt geschat op 4.500 voortplantende dieren in 65 atlasblokken, wat leidt tot de zeldzaamheidsklasse zeldzaam op de rode lijst 2020³³.

In Nederland komt de meervleermuis zomers voornamelijk voor in de waterrijke provincies Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht, en Friesland. De belangrijkste overwinteringsplaatsen van de meervleermuis, binnen Nederland, bevinden zich in de mergelgroeves van Zuid-Limburg, en in de bunkers in Arnhem en de Hollandse duinen. Vanaf 1989 is er sprake van sterke toename in de aantallen overwinterende mannelijke meervleermuizen in de bunkers in de kuststreek.

Opmerkelijk is dat het aantal overwinterende dieren in de mergelgroeven niet meer is hersteld na de sterke afname begin deze eeuw. Dit aantal schommelt al jaren rond de 100 dieren. Het aantal dieren dat in de zomer wordt waargenomen lijkt sinds 2005 af te nemen.

Binnen gemeente Zaanstad zijn twaalf kraamverblijfplaatsen van één of meerdere kolonies aangetroffen en een groter mannenverblijfplaats (AJ Haarsma, 2023). Tijdens het vleermuisonderzoek in de SMP-deelgebieden A, B en F zijn geen verblijfplaatsen van meervleermuizen aangetroffen. Echter, de verwachting is dat gedurende de onderzoeken in de andere deelgebieden de soort wel wordt aangetroffen.

Gelet hierop en de landelijke en regionale staat van instandhouding wordt de lokale staat van instandhouding als 'zeer ongunstig' beschouwd.

Maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor, zoals beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapporten 'Uitvoering SMP Gebouwbewonende soorten in Zaanstad, Deel 1- project uitvoering en organisatie' en 'Onderbouwing smp gebouwbewonende soorten Zaanstad Deel 2 - onderzoek, soortbeschrijving, effectbeoordeling, mitigatie, monitoring en wettelijke belangen' van juni 2024, opgesteld door Arcadis.

Het betreffen maatregelen die zien op de behoud van vaste rust- en verblijf- en nestplaatsen, beschikbaarheid van permanente alternatieve verblijfplaatsen in (de directe omgeving van) de aanwezige bebouwing en de te realiseren nieuwbouw.

Naast het behouden van voldoende verblijfplaatsen bij ingrepen, wordt ook proactief ingezet op het verbeteren van functioneel leefgebied en voorzieningen voor vaste verblijfplaatsen van de huismus, de spreeuw, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de laatvlieger en de meervleermuis.

Met andere woorden: er worden concrete ecologische plussen gecreëerd. Het doel is om hiermee bij te dragen aan het versterken van biodiversiteit in het algemeen en van de lokale populaties in het bijzonder, om daarmee de staat van instandhouding van de beschermde soorten te verbeteren.

³² <https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/species/report/?period=5&group=Mammals&country=NL®ion=>

³³ Van Norren, E., J. Dekker en H. Limpens (2020). Basisrapport Rode Lijst Zoogdieren 2020 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Rapport 2019.026, Zoogdierverseniging, Nijmegen

Het betreffen maatregelen die zien op het behoud van vaste rust- en verblijf- en nestplaatsen, beschikbaarheid van permanente alternatieve verblijfplaatsen in (de directe omgeving van) de aanwezige bebouwing en de te realiseren nieuwbouw. Naast het behouden van voldoende verblijfplaatsen bij ingrepen wordt ook proactief ingezet op het verbeteren van functioneel leefgebied en voorzieningen voor vaste verblijfplaatsen van de huismus, de spreeuw, de gierzwaluw, de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis, de laatvlieger en de meervleermuis. Met andere woorden: er worden concrete ecologische plussen gecreëerd. Het doel is om hiermee bij te dragen aan het versterken van biodiversiteit in het algemeen en van de lokale populaties in het bijzonder, om daarmee de staat van instandhouding van de beschermde soorten te verbeteren.

In bijlage 4 zijn het aantal benodigde alternatieve verblijfplaatsen per woningtype bepaald. Alle woningen krijgen tenminste een lage taakstelling aan alternatieve verblijven, ook los van de vraag of deze functies nu aanwezig zijn. Dus ook bij woningen (en woningclusters) waar nu geen vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen zijn aangetroffen, zullen maatregelen worden getroffen. Binnen de taakstelling wordt onderscheid gemaakt tussen grondgebonden woningen, duplexwoningen, appartementen (3 tot 5 woonlagen) en flats. Hierbij zullen naar uw oordeel woningen, zonder actuele verblijven, conform de lage taakstelling geschikter worden gemaakt.

De woningen die voor de betreffende soort volgens het geschiktheidsmodel de status geschikt of matig geschikt hebben krijgen een hoge generieke mitigatietaak aan alternatieve verblijven. In de praktijk worden niet alle geschikte woningen daadwerkelijk bewoond door gebouwbewonende soorten. De mitigatiemaatregel is niet noodzakelijkerwijs een inbouwkast. Ruimtes onder het dak kunnen ook geschikt worden gemaakt als alternatieve verblijfplaats voor de gebouw bewonende soorten. Het aantal benodigde alternatieve verblijfplaatsen per woningtype is vastgelegd in voorschriften 26 t/m 28.

De in het SMP-plan gestelde mitigatietaakstelling per woning is tevens hoger opgezet dan op grond van de gemiddeld te verwachten aantallen verblijfplaatsen, die op basis van het SMP-onderzoek kunnen worden ingeschat.

Voor de huismus en gierzwaluw geldt dat meer dan de helft van de aangetoonde nestplaatsen onderdeel uitmaken van een 'hotspot'. Werkzaamheden die een negatief effect hebben op een hotspot worden niet onder de standaard maatregelen uit het SMP-plan uitgevoerd, maar worden apart beoordeeld via een maatwerkplan (zie alinea hieronder). Deze werkzaamheden worden uitgevoerd met als doel het behoud van de kolonies. Derhalve vallen deze hotspots buiten de gestelde mitigatietaakstelling. Bij het vaststellen van de taakstelling in het SMP-plan voor zowel laag als hoog potentie woningen wordt uitgegaan van een hogere dichtheid aan nestplaatsen omdat de hotspots hier niet worden uitgefilterd. Dit heeft als resultaat dat locaties waar op basis van het SMP-onderzoek geen (concentraties) nestplaatsen zijn aangetroffen toch conform de vastgestelde mitigatietaakstelling alternatieve nestplaatsen worden ingebouwd³⁴.

Voor de vleermuizen is tijdens het SMP-onderzoek vooral gekeken naar de belangrijke verblijfplaatsen. Hierdoor zijn aannemelijk niet alle kleine verblijfplaatsen in kaart gebracht. Op basis van de kraamverblijfplaatsen kan echter wel een beeld gevormd worden van het aantal zomer/paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis per wooneenheid. Gemiddeld genomen bestaat een harem van de gewone dwergvleermuis uit drie vrouwtjes en één mannetje³⁵. Door zekerheidshalve ervan uit te gaan dat er evenveel vrouwtjes als mannetjes aanwezig zijn en derhalve voor alle individuele vrouwtjes uit de kraamverblijfplaatsen een zomer-/paarverblijfplaats toe te kennen kan er dus een ruime inschatting gemaakt worden van het aantal kleine verblijfplaatsen. Op basis daarvan wordt uitgegaan dat alle getelde zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis met een correctiefactor van 2,6 moet worden vermenigvuldigd. Deze rekenwijze gaat echter niet op bij de ruige dwergvleermuis, maar aangezien deze honkvaster zijn wordt geacht dat de aangetoonde aantallen dichter in de buurt komen van het werkelijke aantal. Het gemiddeld genomen aantal verblijfplaatsen voor dwergvleermuizen wordt daarmee ingeschat op 0,06 per wooneenheid. Dit blijft ver onder de minimale mitigatietaakstelling van 0,25 per woning. Dit betekent dat met de gestelde mitigatietaakstelling wijken met lage potentie conform een hogere potentie worden gemitigeerd³⁶. Voor bijzondere verblijfplaatsen zoals kraam- en massawinterverblijfplaatsen, maar ook voor alle verblijfplaatsen van de laatvlieger en de

³⁴ Mail mitigatietaakstelling t.o.v. SMP-onderzoek, Arcadis, d.d. 9-10-2024

³⁵ Ecology and Ecophysiology of Social Structure and Population Dynamics in Bats, University of Southampton, Fairless, L.A., juli 2013

³⁶ Mail mitigatietaakstelling t.o.v. SMP-onderzoek, Van der Goes en Groot, d.d. 16-10-2024

meervleermuis geldt dat de mitigatie via een maatwerkplan moet worden beoordeeld en derhalve niet in deze taakstelling wordt meegenomen.

Bij de aanwezigheid van een bijzondere verblijfsfunctie en/of soort geldt maatwerk ten aanzien van de te nemen maatregelen. Het gaat om kraam- en massawinterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, alle type verblijfplaatsen van de laatvlieger en de meervleermuis en om kolonies van huismussen, gierzwaluwen, huiszwaluwen en spreeuwen.

Dit vanwege de belangrijke functie die deze nest- en verblijfplaatsen van de betreffende soorten hebben voor de staat van instandhouding. Het nemen van maatwerk is vastgesteld in voorschriften 28 t/m 33.

Voorafgaand aan de werkzaamheden worden de nesten en verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt. Dit vindt plaats buiten de meest kwetsbare periode van de aanwezige beschermde soorten.

De methoden waarop de huidige nest- en verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt zullen worden, zijn vastgelegd in de voorschriften 21 t/m 24.

Om negatieve effecten op de staat van instandhouding van de betreffende beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen, wordt gefaseerd gewerkt en wordt rekening gehouden met de kwetsbare periodes van de betreffende beschermde soorten. Hiermee wordt voorkomen dat de staat van instandhouding van de betreffende soorten in gevaar komt. De voorgestelde maatregelen voor fasering en om cumulatieve effecten te voorkomen zijn vastgelegd in de voorschrift 34.

Gedurende de looptijd van het SMP vindt monitoring plaats naar de aanwezige beschermde soorten. Het gaat hierbij om onderzoek naar het behoud van de lokale populatie van gebouw bewonende soorten en naar de effectiviteit van de genomen maatregelen. De monitoring is vastgelegd in de specifieke voorschriften 36 t/m 41.

De door u voorgestelde maatregelen zijn grotendeels voldoende. Ter aanvulling hebben wij extra voorschriften opgenomen. De voorschriften 10 t/m 20 richten zich op het gebruik van de ontheffing. De voorschriften 21 t/m 24 richten zich de methoden waarop de huidige nest- en verblijfplaatsen van aanwezige beschermde soorten ongeschikt gemaakt zullen worden.

Ook richten deze voorschriften zich op het controleren van de bebouwing op de aanwezigheid van de beschermde soorten voorafgaand aan de werkzaamheden van de bebouwing om zo het doden van exemplaren te voorkomen. De voorschriften 25 t/m 27 op het realiseren van permanente alternatieve nest- en verblijfplaatsen in het plangebied. Daarnaast richten voorschriften 28 t/m 33 zich op het nemen van goedkeuringsbesluiten tot maatwerk om de bijzondere vleermuisverblijfplaatsen te kunnen waarborgen.

De voorgestelde maatregelen voor fasering om negatieve effecten op de staat van instandhouding van de betreffende beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen, rekening te houden met de kwetsbare periodes van de betreffende beschermde soorten en om cumulatieve effecten te voorkomen is voorschrift 34 opgenomen.

Indien bij werkzaamheden steigers worden ingezet, dient rekening te worden gehouden met de betreffende beschermde soorten. Hiervoor hebben wij voorschrift 34 opgenomen.

Tot slot zijn voorschriften 36 t/m 41 ten behoeve van monitoring naar het behoud van de lokale populatie van gebouw bewonende soorten en naar de effectiviteit van de genomen maatregelen. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de door u voorgestelde maatregelen en de aanvullende voorschriften wordt voorkomen dat de werkzaamheden leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort en afbreuk doen aan het streven de populaties van de soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Zorgplicht

Voor de soorten waarvoor wij u ontheffing verlenen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wnb, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is nadelige gevolgen voor deze soorten te voorkomen.

Gesignaleerde soorten

Wij willen u erop wijzen dat in het bij de aanvraag gevoegde natuurwaardenonderzoek melding wordt gemaakt van de aanwezigheid van de boerenzwaluw, zwarte roodstraat, visdief, kerkuil, ransuil, boomkruiper, rugstreeppad en steenmarter in het plangebied (bijlage 2 bij dit besluit). U heeft er echter voor gekozen om voor deze soorten geen ontheffing aan te vragen. Wij willen u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat wanneer u bij uitvoering van de werkzaamheden

verbodsbepalingen ten aanzien van deze soort dreigt te overtreden, u de werkzaamheden dient stil te leggen en alsnog ontheffing voor deze soort dient aan te vragen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Wij wijzen u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Wnb. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

D. Slotoverwegingen

Wij wijzen u erop dat als u of een derde die u gebruik laat maken van de ontheffing dan wel die de werkzaamheden daadwerkelijk uitvoert (inclusief de mitigatie en compensatie) niet conform de aanvraag uitvoert, zonder daarvoor een ontheffing of goedkeuring te hebben verkregen, mogelijk sprake is van een overtreding van de Wnb. Wij kunnen dan door middel van de oplegging van een last onder dwangsom dan wel door middel van bestuursdwang de met de wet strijdige situatie beëindigen. Dit kan betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van bovengenoemd project geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de Wnb bepaalde (dit zijn de bestuursrechtelijke sancties). Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd.

Verloop termijn ontheffing

Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vijf maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Weigering vernielen, beschadigen of wegnemen van eieren

Op grond van 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden eieren van de huismus, gierzwaluw, spreeuw en huiszwaluw te vernielen, beschadigen of wegnemen. Het vernielen, beschadigen of wegnemen van eieren kan worden voorkomen door zorgvuldig handelen volgens de door u voorgestelde maatregelen en de door ons opgelegde voorschriften.

Weigering verstoring:

Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden de huismus, huiszwaluw, gierzwaluw en de spreeuw opzettelijk te storen. Vervolgens bepaalt artikel 3.1 lid 5 van de Wnb dat het verbod bedoeld in het vierde lid niet van toepassing is indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoorten.

Op basis van de door u ingediende aanvraag en de daarbij behorende gegevens achten wij voldoende aangetoond dat de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de huismus, huiszwaluw, gierzwaluw en de spreeuw.

Dit heeft u aangetoond middels de voorgestelde maatregelen voor fasering om negatieve effecten van de betreffende beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen, rekening te houden met de kwetsbare periodes van de betreffende beschermde soorten en om cumulatieve effecten te voorkomen. Dit betekent dat het verbod van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb niet wordt overtreden. Om deze reden weigeren wij uw aanvraag voor een ontheffing voor het opzettelijk storen van de huismus, huiszwaluw, gierzwaluw en de spreeuw.

E. Procedure en samenhangende besluiten

De voorbereiding van deze ontheffing heeft plaatsgevonden overeenkomstig het bepaalde in de Wnb en de daarvoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht. Wij wijzen u erop dat uw aanvraag betrekking heeft op een activiteit waarvoor mogelijk ook op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is. Tevens kunnen er overige belemmeringen zijn in het kader van ruimtelijke belangen.

F. Kennisgeving

Dit besluit wordt door ons geplaatst op www.officielebekendmakingen.nl.

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met [REDACTED] telefoonnummer 088-102 13 00 of [REDACTED]@odnhn.nl. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Hoorachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

(NHN)

Bijlagen:

- Bijlage 1: Plangebied
- Bijlage 2: Huidig aantal nest- en verblijfplaatsen (per deelgebied)
- Bijlage 3: Locatie en aantal kritische nest- en verblijfplaatsen (per deelgebied)
- Bijlage 4: Aantal alternatieve nest- en verblijfplaatsen (per woningtype)
- Bijlage 5: Periode en wijze ongeschikt maken huidige nest- en verblijfplaatsen
- Bijlage 6: ecologisch uitvoeringsplan
- Bijlage 7: ecologisch werkprotocol

Kopie aan:

- Afdeling toezicht en handhaving OD NHN
- Arcadis Nederland B.V.
- Van der Goes en Groot

Rechtsbescherming

U en andere belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen binnen 6 weken, gerekend vanaf de dag na datum van verzending van dit besluit, een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland, ter attentie van de secretaris van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 3007, 2001 DA HAARLEM.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval het volgende bevatten:

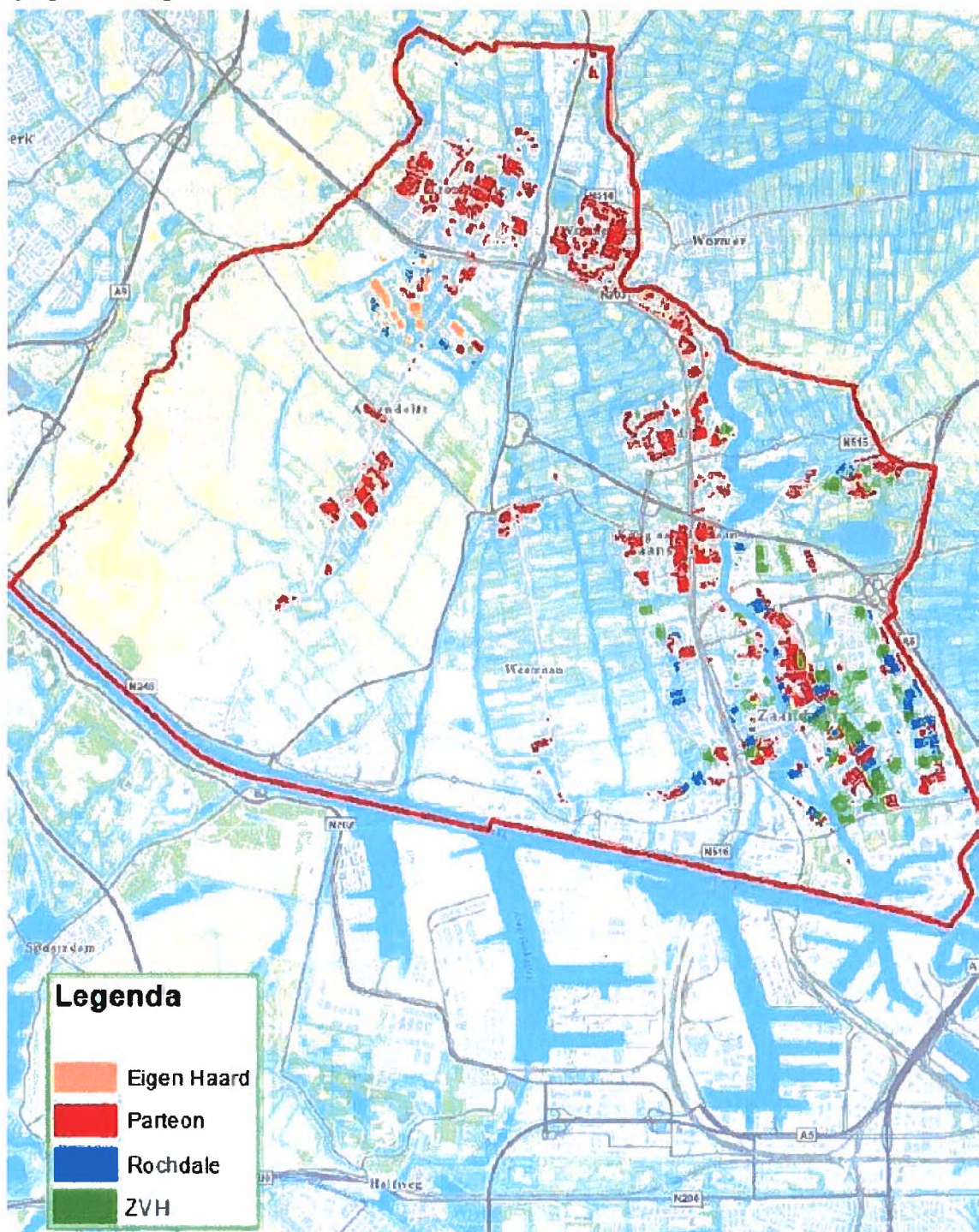
- uw naam, adres, postcode en woonplaats;
- de datum;
- over welk besluit het gaat (u kunt het beste een kopie van dit besluit bijsluiten);
- de redenen waarom u het niet eens bent met het besluit;
- uw handtekening.

U kunt ook digitaal een bezwaarschrift indienen bij gedeputeerde staten van Noord-Holland. Kijkt u daarvoor op: https://www.noord-holland.nl/Loket/Bezwaar_en_klachten. Voor het indienen van een digitaal bezwaarschrift moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD).

Het indienen van een bezwaarschrift schorst de werking van dit besluit niet. Indien onverwijld spoed dit vereist, kunt u de voorzieningenrechter van de Rechtbank Noord-Holland, Sectie bestuursrecht, Postbus 1621, 2003 BR HAARLEM vragen om een voorlopige voorziening te treffen. U kunt het verzoekschrift ook digitaal bij de rechtbank indienen via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Voor meer informatie verwijzen wij naar www.rechtspraak.nl. Voor de behandeling van het verzoek wordt griffierecht geheven.

De provincie wil bezwaren tegen besluiten graag op informele wijze behandelen. Als uw bezwaar in aanmerking komt voor deze informele behandeling nemen wij op korte termijn telefonisch contact met u op. In verband hiermee verzoeken wij u om in uw bezwaarschrift het telefoonnummer te vermelden waarop u overdag bereikbaar bent. Voor meer informatie over de informele behandeling kunt u telefonisch contact opnemen met provincie Noord-Holland.

Bijlage 1: Plangebied

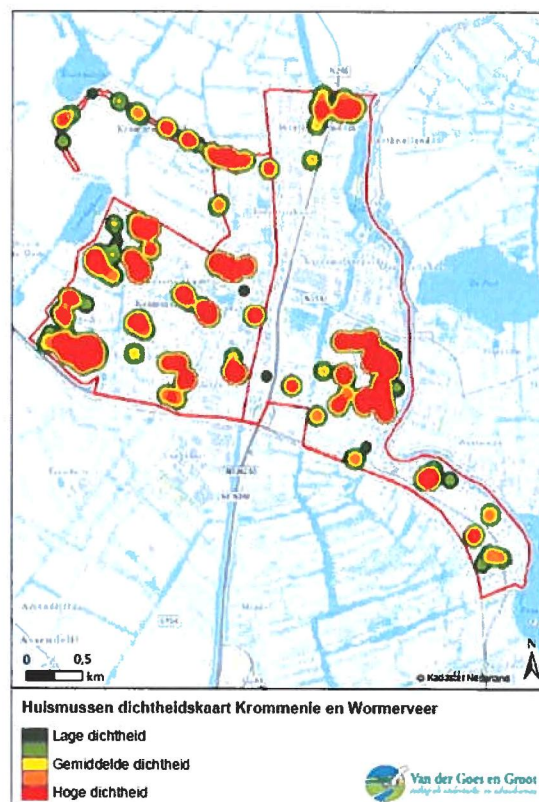
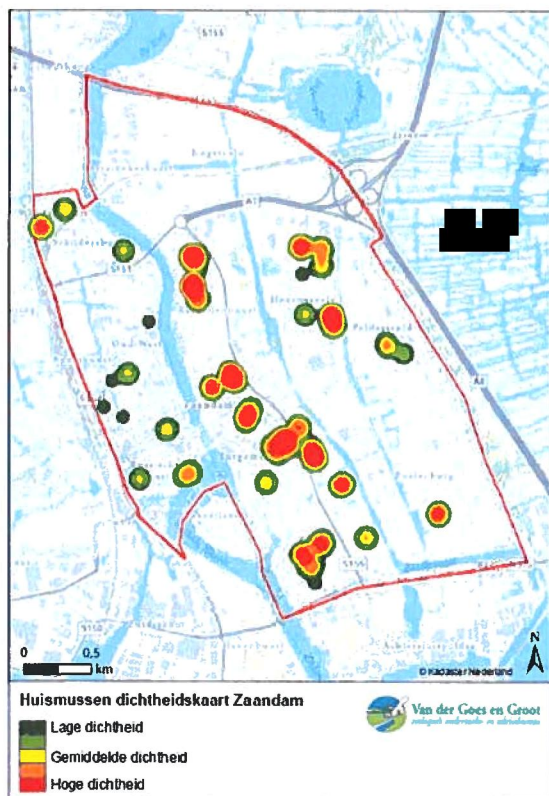

NB: De ontheffing ziet uitsluitend toe op de woningvoorraad van woningcorporaties Stichting Parteon, Rochdale en ZVH.

Bijlage 2: Huidig aantal nest- en verblijfplaatsen per deelgebied

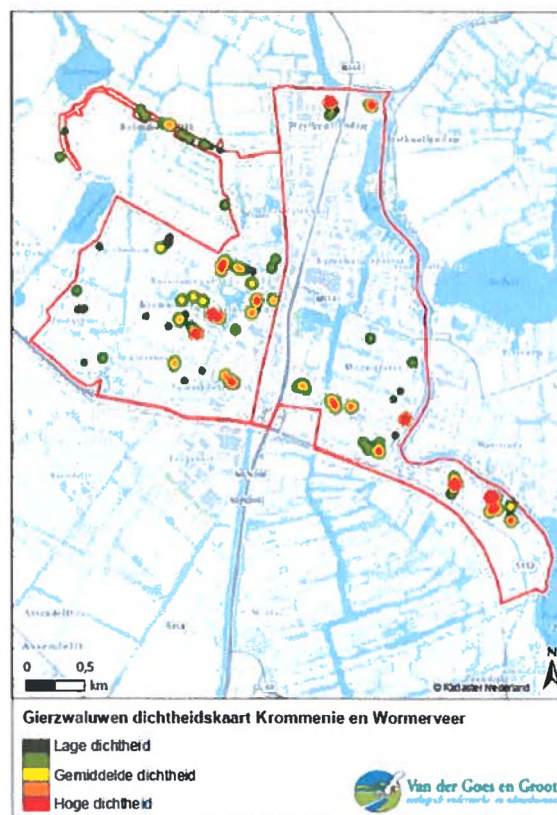
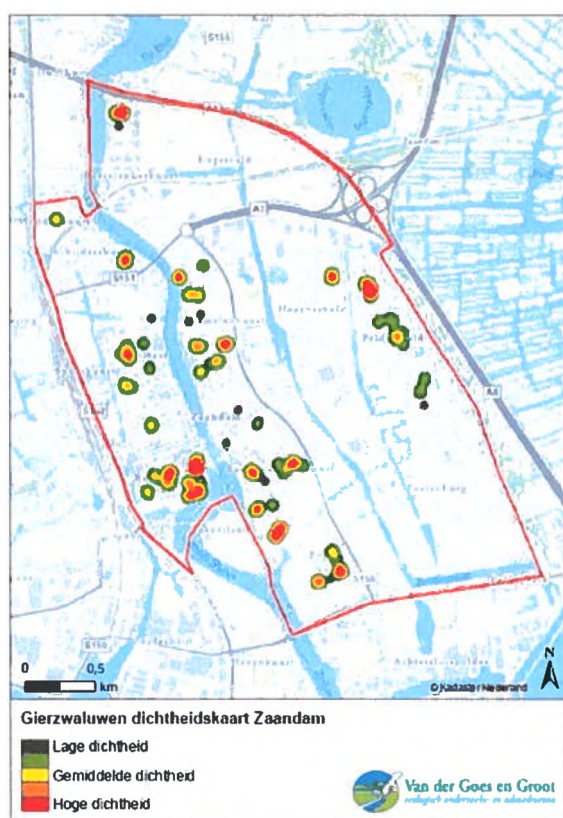
Huismus

Krommenie	Aantal	Wormerveer	Aantal	Zaandam	Aantal
K01	18	W01	17	Z01	10*
K02	40	W02	14	Z02	11
K03	28	W03	49	Z04	13
K04	30	W04	25	Z05	17
K05	21	W05	24	Z06	11
K06	13	W06	15	Z07	12
K07	20	W07	11	Z08	15
K08	19	W08	18	Z09	11
K09	10	W09	13		
K10	18	W10	9*		
K11	12				
K12	11				
K12	23				
K13	37				
K13	10				
K14	12				
Totaal in hotspot	322	Totaal in hotspot	197	Totaal in hotspot	100
Totaal Krommenie	430	Totaal Wormerveer	269	Totaal Zaandam	175
% in hotspot	74,9	% in hotspot	73,2	% in hotspot	57,1

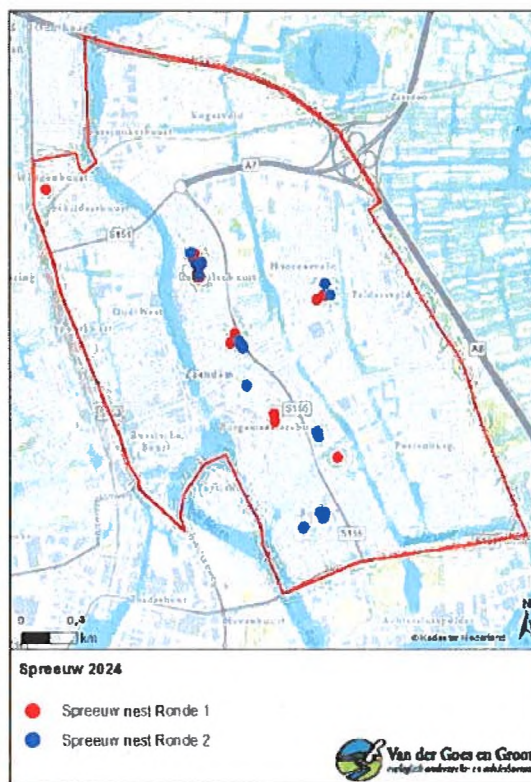
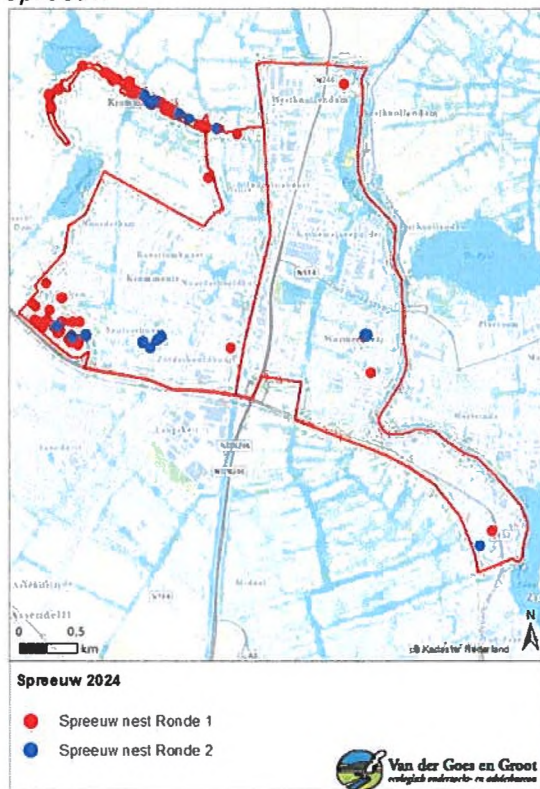

Gierzwaluw

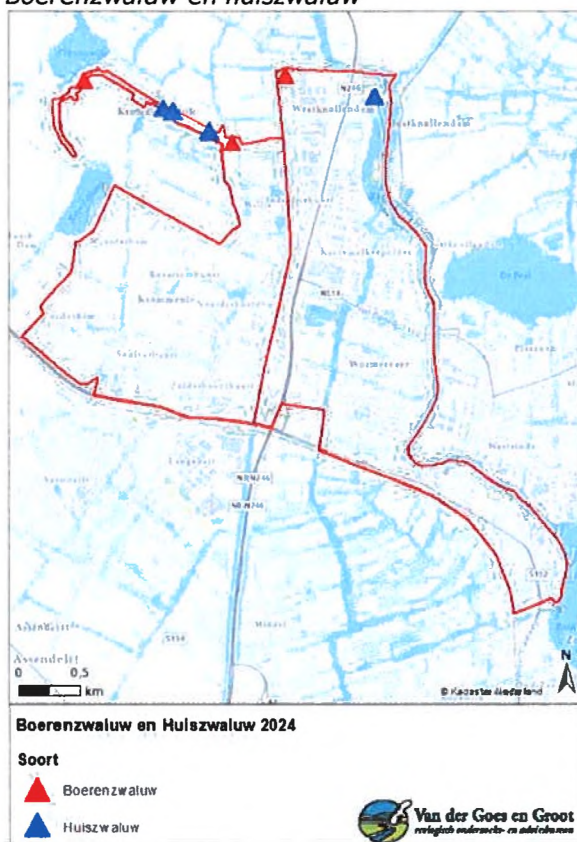
Krommenie Hotspot	Aantal	Wormerveer Hotspot	Aantal	Zaandam Hotspot	Aantal
K01	11	W01	11	Z01	10
K02	11	W02	13	Z03	14
K03	11	W03	9	Z02	14
K04	12	W04	13	Z04	22
		W05	38	Z05	22
				Z06	10
Totaal in hotspot	45	Totaal in hotspot	84	Totaal in hotspot	104
Totaal Krommenie	102	Totaal Wormerveer	114	Totaal Zaandam	203
% in hotspot	44,1	% in hotspot	73,6	% in hotspot	51,2

Spreeuw

Boerenwaluw en huiswaluw

Gewone dwergvleermuis - zomerverblijfplaatsen

Kern	Krommenie		Wormerveer		Zaandam		Totaal	
Ronde	Aantal ZV	Individueen	Aantal ZV	Individueen	Aantal ZV	Individueen	Totaal ZV	Totaal individu
R1	49	61	69	94	108	186	226	341
R2	46	55	35	46	92	125	173	226
Totaal	95	116	104	140	200	311	399	567

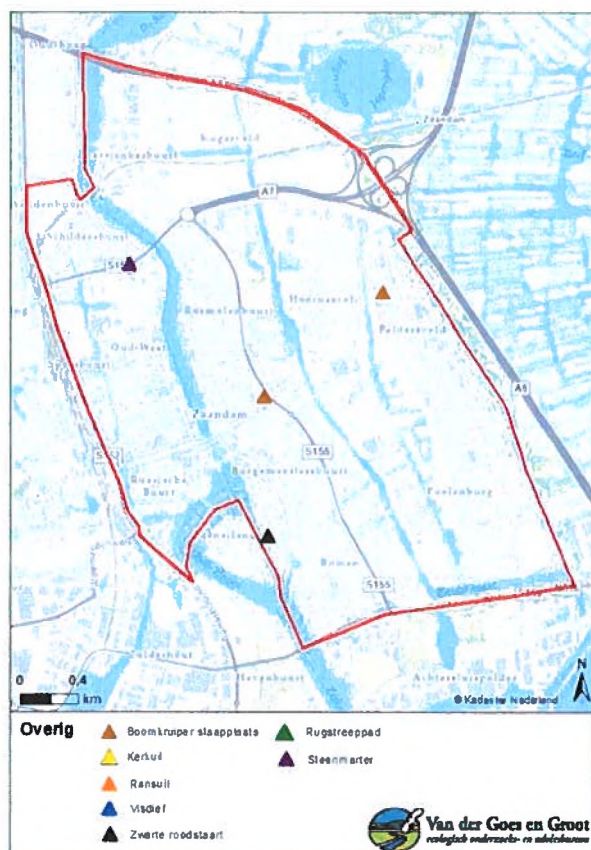
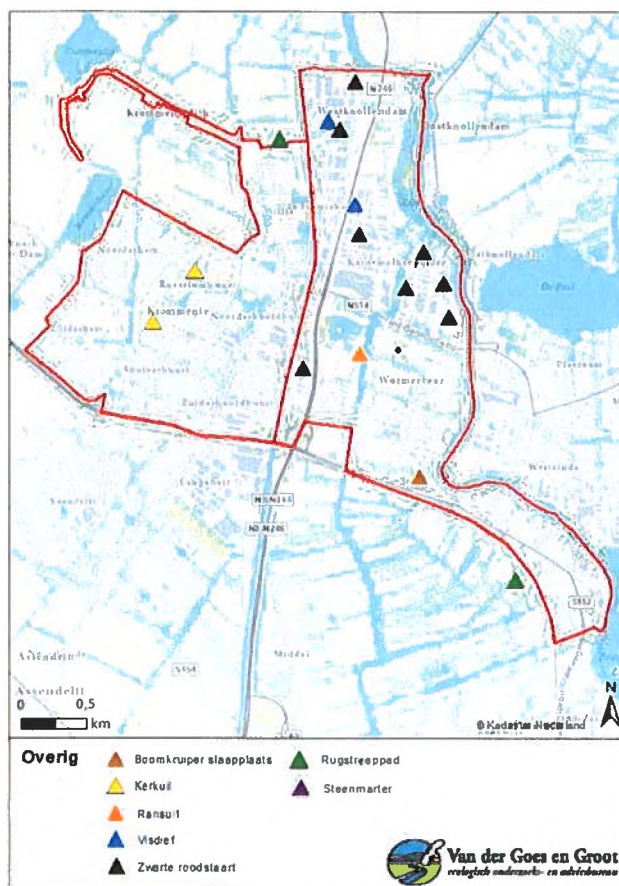
Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger – paarverblijfplaatsen

Soort	Gebruik	R3		R4		Totaal	
		plekken	dieren	plekken	dieren	plekken	dieren
Gewone dwergvleermuis	Baltsterritorium	253	298	284	301	537	599
	Paarverblijf	57	79	59	83	116	162
	Zomerverblijf			1	2	1	2
	Winterverblijf	18	139*	8	65*	26	204*
	Totaal GD					680	967
Ruige dwergvleermuis							
	Baltsterritorium	6	11	20	21	26	32
	Paarverblijf	67	73	128	145	195	218
	Totaal RD					221	250
Laatvlieger							
	Baltsterritorium			1	2	1	2
	Paarverblijf	1	2			1	2
	Totaal Laatvlieger					2	4
	Totaal alle vleermuizen					903	1221

Laatvlieger – kraam en zomerverblijfplaatsen

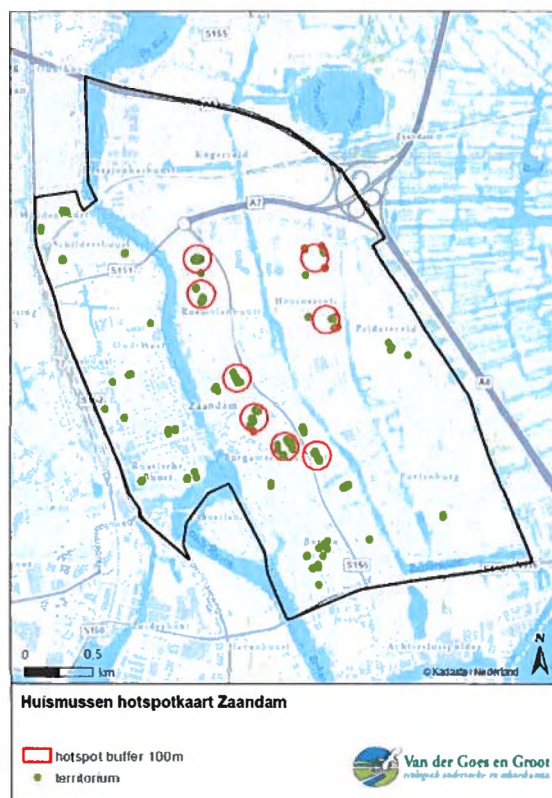
Krommenie KV	Ronde	Aantal	Wormerveer KV	Ronde	Aantal	Zaandam KV	Ronde	Aantal
16	1	16	30	1	32			
Totaal Ronde 1		16	Totaal Ronde 1		32			
12	2	12	37	2	5			
13	2	6	38	2	15			
14	2	21						
Totaal Ronde 2	1	39	Totaal Ronde 2		20			
Krommenie ZV	Ronde	Aantal	Wormerveer ZV	Ronde	Aantal	Zaandam ZV	Ronde	Aantal
	1	1		1	7		2	4
Totaal Ronde 1		1	Totaal Ronde 1		7	Totaal Ronde 2		4
	2	1		2	1			
Totaal Ronde 2		2	Totaal Ronde 2		1			

Overige soorten

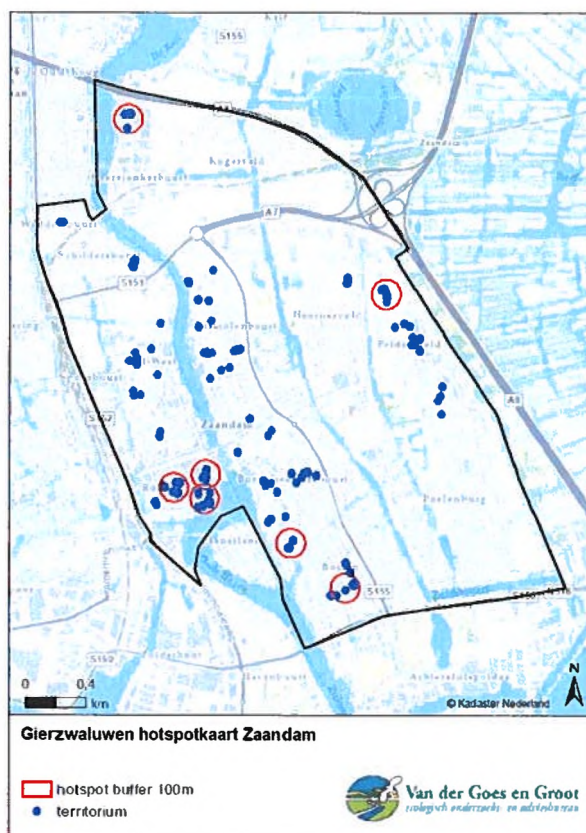
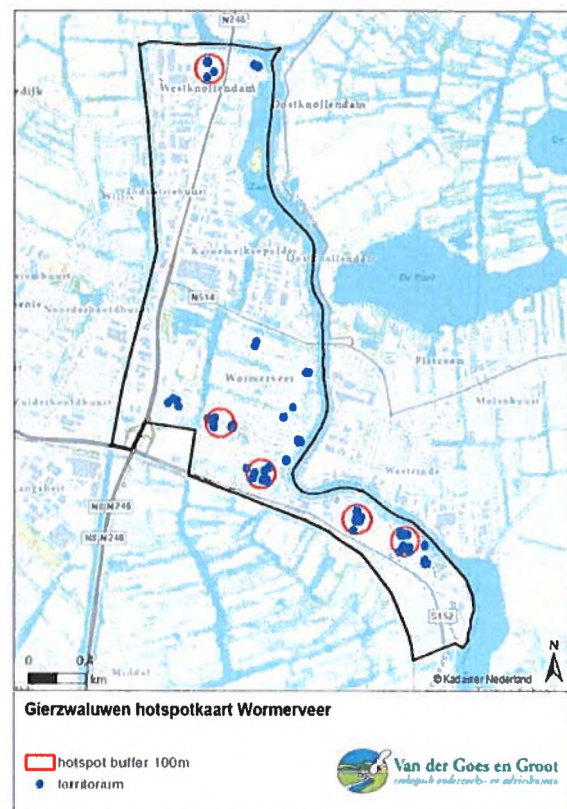
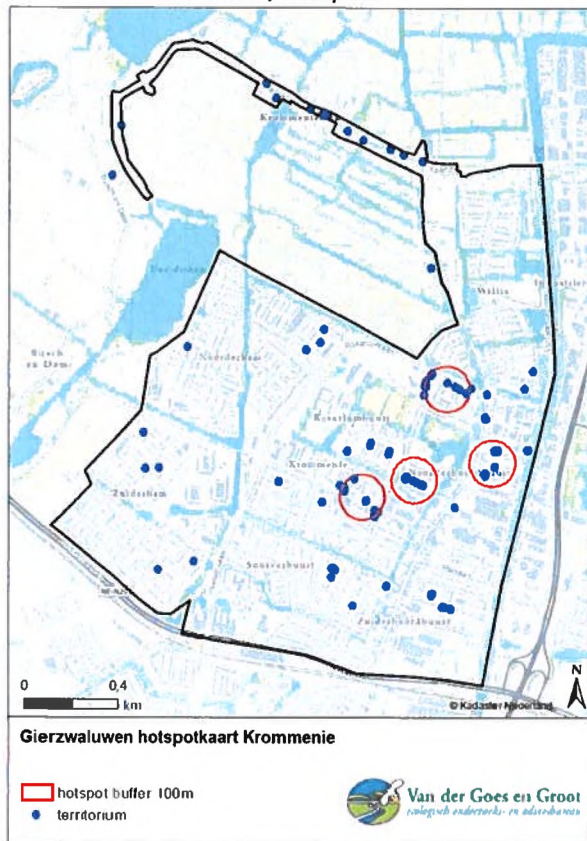

Bijlage 3: Locatie en aantal kritische nest- en verblijfplaatsen (per deelgebied)

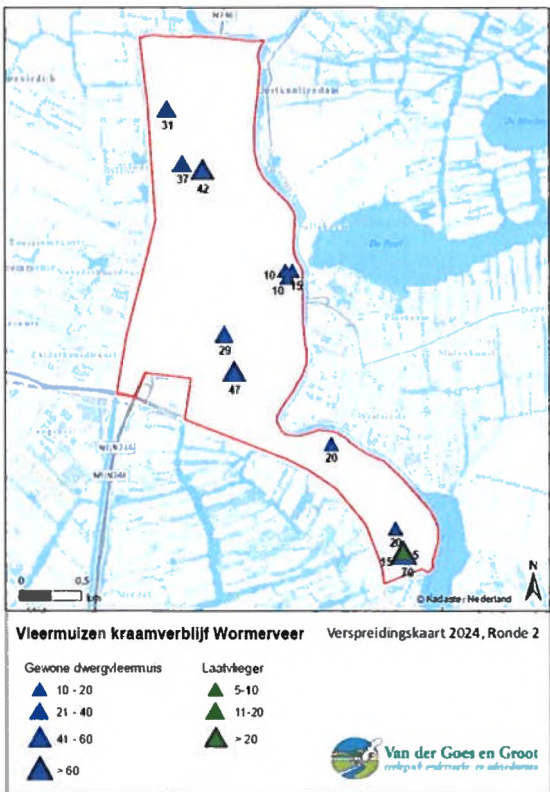
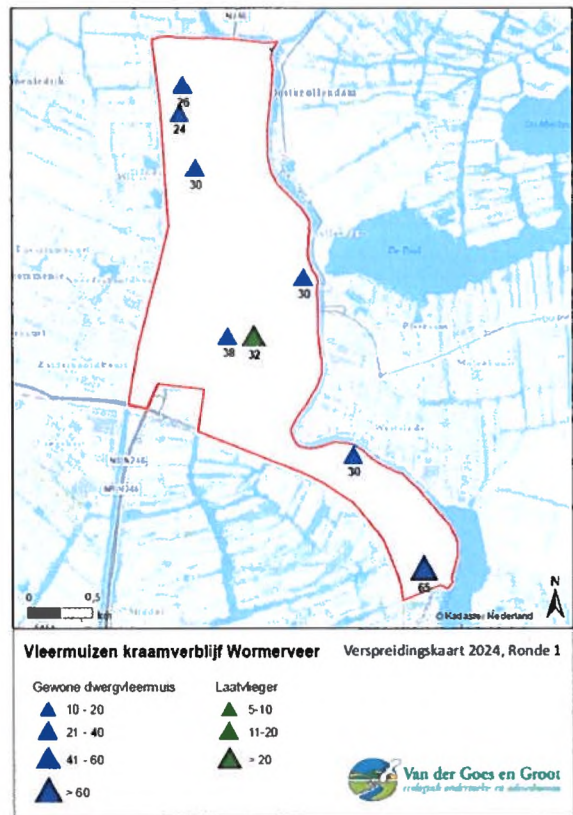
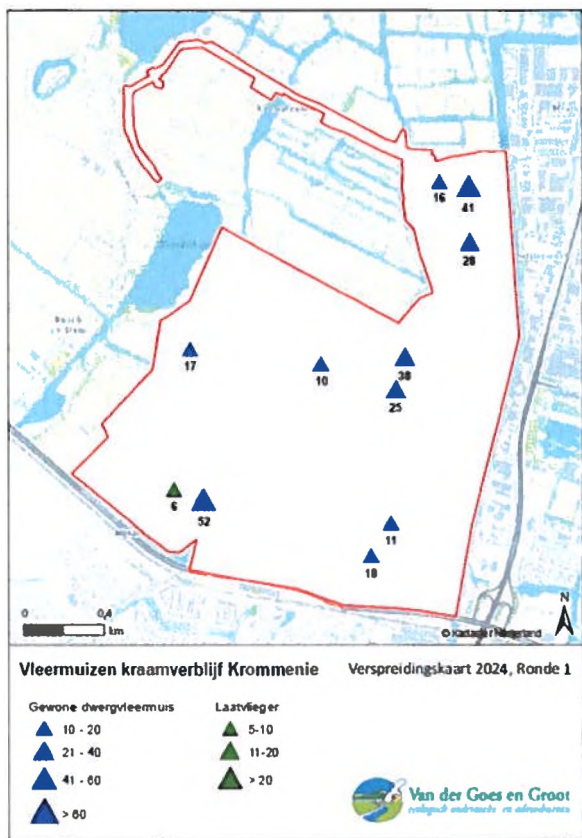
Huismus - Kolonies/hotspots

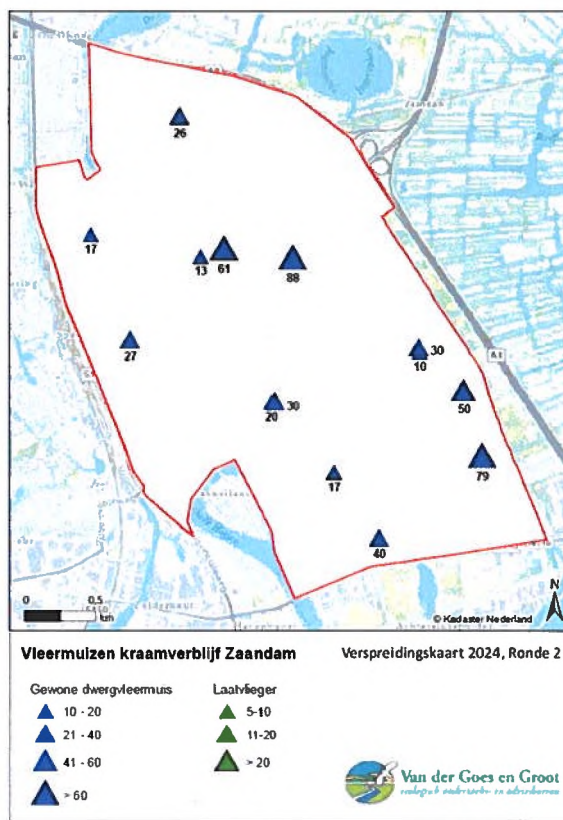
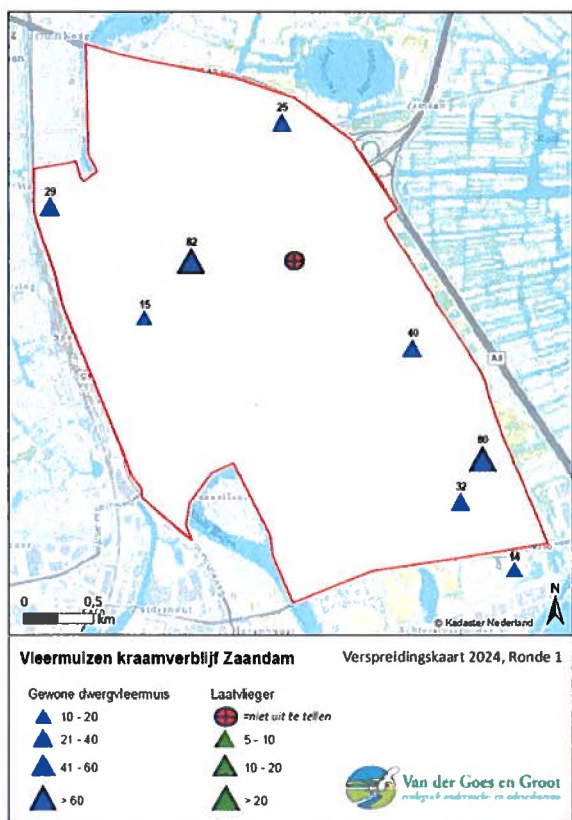

Gierzwaluw - Kolonies/hotspots

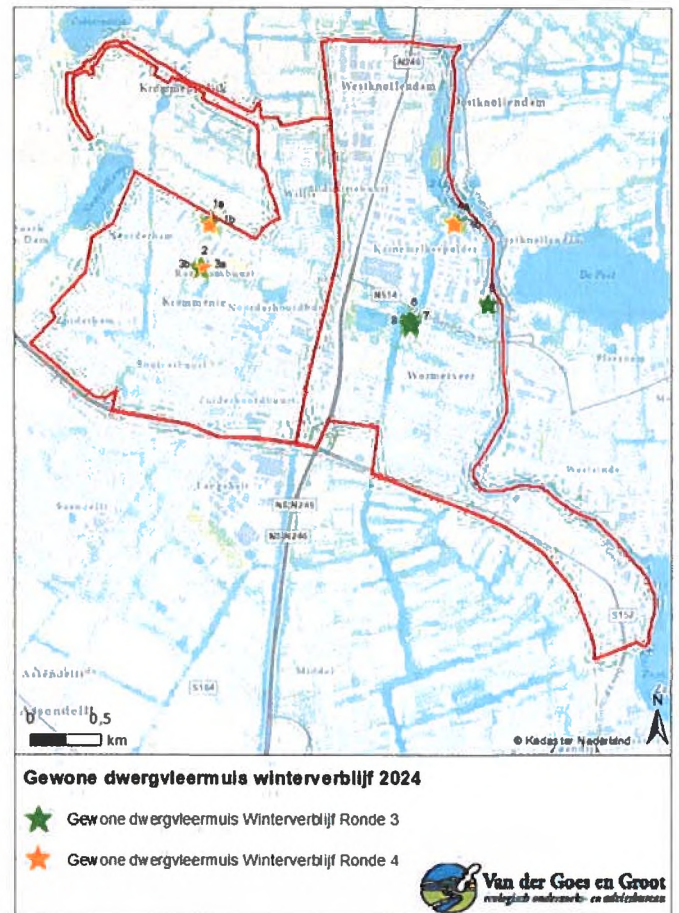
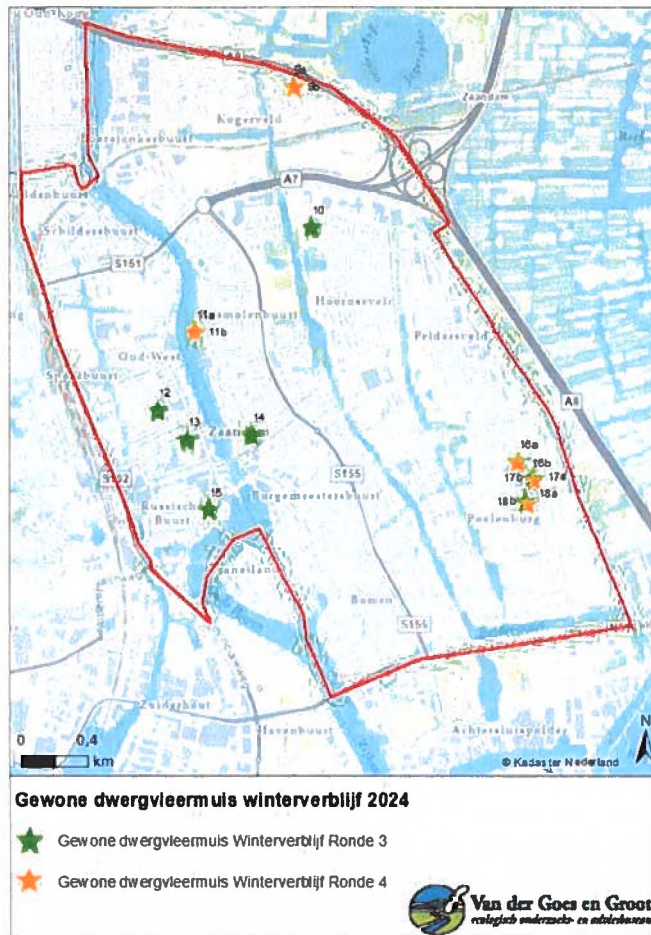

Vleermuizen - kraamverblijfplaatsen

Vleermuizen – massawinterverblijfplaatsen

Bijlage 4: Aantal alternatieve nest- en verblijfplaatsen per woningtype

Lage taakstelling bij ongeschikte woningen

Tabel 8. Basis taakstelling (lage taakstelling, minimaal te realiseren) voor gierzwaluw, huismus en vleermuizen.

Soort	Type verblijf	Taakstelling grondgebonden woning	Taakstelling duplexwoning	Taakstelling appartement met 3 tot 5 woonlagen	Taakstelling flat/woontoren met tenminste 5 woonlagen
Gierzwaluw	Nestplek	0,5 per woning	0,25 per duplexwoning	3 per app. blok	3 per gebouw
Huisumus	Nestplek	0,5 per woning	0,25 per duplexwoning	3 per app. blok (binnen eerste 3 woonlagen)	n.v.t.
Vleermuizen	Klein zomer/ najaarsverblijf tot 10 dieren	0,25 per woning	0,125 per duplexwoning	3 per app. blok	3 per gebouw
	Groot zomer/ najaarsverblijf tot 25 dieren	0,1 per woning	0,05 per duplexwoning	1 per app. blok	1 per gebouw
	Kraamverblijf	0,1 per woning	0,05 per duplexwoning	1 per app. blok	1 per gebouw
	Massawinterverblijf	n.v.t.	n.v.t.	Geen	1 per gebouw

Hoge taakstelling bij geschikte en matig geschikte woningen

Tabel 9. Plustaakstelling (hoge taakstelling) voor gierzwaluw, huismus en vleermuizen.

Soort	Type verblijf	Taakstelling grondgebonden woning	Taakstelling duplexwoning	Taakstelling appartement met 3 tot 5 woonlagen	Taakstelling flat/woontoren met tenminste 5 woonlagen
Gierzwaluw	Nestplek	1 per woning	0,5 per duplexwoning	6 per app. blok	6 per gebouw
Huisumus	Nestplek	1 per woning	0,5 per duplexwoning	6 per app. blok (binnen eerste 3 woonlagen)	N.v.t.
Vleermuizen	Klein zomer/ najaarsverblijf tot 10 dieren	1 per woning	0,5 per duplexwoning	6 per app. blok	6 per gebouw
	Groot zomer/ najaarsverblijf tot 25 dieren	0,1 per woning	0,5 per duplexwoning	1 per app. blok	2 per gebouw
	Kraamverblijf	0,1 per woning	0,05 per duplexwoning	1 per app. blok	2 per gebouw
	Massawinterverblijf	n.v.t.	n.v.t.	1 per app. blok	1 per gebouw

NB: voor de realisatie van alternatieve nest- en verblijfplaatsen wordt uitgegaan van de volgende compensatiefactor:

- Huisumus: factor 2;
- Gierzwaluw: factor 5;
- Gewone dwergvleermuis: factor 4.

taakstelling 0,1 = 1 verblijfplaats per 10 woningen

taakstelling 0,25 = 1 verblijfplaats per 4 woningen

taakstelling 0,5 per woning = 1 verblijfplaatsen per 2 woningen

Bijlage 5: Periode en wijze ongeschikt maken huidige nest- en verblijfplaatsen

Tabel 7. Maandkalender met de mate van gevoeligheid per beschermde soort voor werkzaamheden. Rood = kwetsbare periode, geen werkzaamheden uitvoeren. Oranje = wel actief, maar minder kwetsbare periode. Groen = geen kwetsbare periode, voorkeursperiode voor werkzaamheden.

Soorten	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Gierzwaluw												
Huismus ²												
Spreeuw												
Vleermuizen												

4.3.2 Bepalen ontmoediging in gevoelige periode

Ecoloog in overleg projectleider en aannemer

Werken in de (matig) gevoelige periode is veelal niet te vermijden (oranje en rode periode in tabel paragraaf 4.3.1). Dit is alleen toegestaan onder strikte voorwaarden. Hieronder wordt aangegeven hoe in dat geval gehandeld wordt. Het gaat hierbij om een instructie voor de aannemer.

Plaatsing steigers tijdens schilderwerk buiten en gevelreiniging – vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen

Houd bij de ingrepen 'schilderwerk buiten' en 'gevelreiniging' rekening met de plaatsing van steigers (zodat obstakelvorming voor in- en uitvliegende vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen voorkomen wordt. Zorg er verder voor dat er geen gaten en kieren worden gedicht (mogelijke verblijfplaatsen!). Dit alles op aanwijzing van de ecologisch begeleider. Met deze maatregelen is ontmoediging van verblijfplaatsen niet nodig en wenselijk (zoals wel het geval is voor de overige ingrepen).

Overige ingrepen - vleermuizen

Om voor de overige ingrepen (renovaties, verduurzaming, sloop, etc.) in de oranje of rode periode te kunnen werken, moeten de vleermuizen zodanig 'ontmoedigd' worden dat ze de betreffende woningen (tijdelijk) verlaten en in de directe omgeving op zoek gaan naar een alternatieve verblijfplaats. Deze ontmoediging wordt bepaald en begeleid door de betrokken ecologische begeleider en omschreven in het ecologisch uitvoeringsplan.

Houd bij het ontmoedigen rekening met de volgende zaken:

- Ontmoediging moet buiten de meest kwetsbare periodes, namelijk de winterslaap en kraamperiode, plaatsvinden.
- (Mogelijke) verblijfplaatsen moeten tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt worden (tijdelijk ontoegankelijk indien het verblijf behouden blijft). Dit dient minimaal drie dagen van tevoren te gebeuren (met avondtemperaturen boven 10 °C en bij voorkeur droge weersomstandigheden³). Voor locaties van kraamkolonies moet dit minimaal vijf dagen van tevoren (buiten de kwetsbare periode).
- De begeleidend ecoloog moet de best passende methode bepalen (zie volgende punt), uitvoeren en controleren.
- Ontmoediging kan op verschillende manieren worden uitgevoerd:
 - Afdichten van openingen in combinatie met exclusion flaps (voorkeursmethode).
 - Onder ecologische begeleiding strippen van woning op dusdanige manier dat vleermuizen de kans krijgen om weg te gaan (in geval van sloop kan voor deze optie worden gekozen).
- Na vrijgave kan besloten worden om maatregelen definitief dicht te zetten om herkolonisatie te voorkomen (bij bijvoorbeeld beschadigde exclusion flaps).

Overige ingrepen – huismus, gierzwaluw, overige broedvogels

Om voor de overige ingrepen (renovaties, verduurzaming en sloop etc.) in de oranje en rode periode te kunnen werken, zullen ook broedvogels zodanig ontmoedigd moeten worden dat ze de betreffende woningen (tijdelijk) verlaten en in de directe omgeving op zoek gaan naar een alternatieve nestlocatie. Deze ontmoediging wordt bepaald en begeleid door de betrokken ecologische begeleider. Ontmoediging kan samen worden uitgevoerd met ontmoediging voor vleermuizen indien de kwetsbare periodes dit toelaten.

Houd bij het ontmoedigen rekening met de volgende zaken:

- Ontmoediging moet buiten de kwetsbare periode (voortplantingsperiode) worden uitgevoerd.
- (Mogelijke) verblijfplaatsen moeten tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden worden ontmoedigd of ontoegankelijk gemaakt. Dit moet minimaal drie dagen voor aanvang van de werkzaamheden worden uitgevoerd.
- De begeleidend ecoloog moet de best passende methode bepalen, uitvoeren en controleren.
- Ontmoediging kan door:
 - Werken met vulschuim en gootborstels, en het (handmatig)verwijderen van dakpannen in combinatie met exclusion maatregelen.
 - Onder ecologische begeleiding langzaam strippen van het gebouw op dusdanige manier dat vogels de kans krijgen om weg te gaan (bij sloop kan voor deze methode worden gekozen).

³ Het is daarbij bepalend dat sprake is van voldoende vliegactiviteit onder de aanwezige vleermuizen.

Bijlage 6: ecologisch uitvoeringsplan

3.4.2 Ecologisch uitvoeringsplan

Het natuurvriendelijk en natuurinclusief werken (mitigatie in ruime zin) zal per project worden uitgewerkt en vastgelegd in een ecologisch uitvoeringsplan. Op deze manier weten alle partijen hoe de werkwijze van het SMP gewaarborgd is in het specifieke project. In geval van maatwerk zal het uitvoeringsplan tevens als onderbouwing richting bevoegd gezag dienen. Bij de uitvoering kan het bevoegd gezag door middel van handhaving controleren of de uitvoering conform de voorwaarden van het SMP en generieke ontheffing plaats vinden. Hiervoor dient het ecologisch uitvoeringsplan ook als onderbouwing en bewijs.

In het ecologisch uitvoeringsplan worden standaard diverse relevante zaken uitgewerkt per project. Voor de uniformiteit wordt gewerkt met een template met de volgende inhoudsopgave:

- De relevante beschermde soorten (geschiktheid, wel of geen maatwerk);
- Maatregelen in het kader van natuurvriendelijk werken;
 - Periode van werken
 - Ontmoedigingsmaatregelen
- Natuurinclusief renoveren, verduurzamen en bouwen;
 - Mitigatietaakstelling
 - Mitigatiemaatregelen
 - Natuurinclusief ontwerp
- Samenvatting voor de aannemer.

Bij maatwerk – indien sprake is van mogelijk verlies van een bijzonder verblijf – wordt ook de aanwezigheid van uitwijkmogelijkheden (lees andere woningen die geschikt zijn als verblijf op basis van het geschiktheidsmodel) binnen 500 meter van het projectgebied in beeld gebracht. Daarnaast wordt een alternatievenafweging opgesteld waarbij wordt nagegaan of het mogelijk is om het betreffende verblijf te behouden. Zie ook paragraaf 3.4.3.

Bijlage 7: ecologisch logboek

3.4.5 Ecologisch logboek (digitaal)

Bij de visuele inspectie (alleen bij bijzondere verblijven), ontmoedigingsmaatregelen en ecologische begeleiding dienen de bevindingen door de projectleider te worden vastgelegd in het ecologische logboek (doorlopend digitaal verslag) voor het betreffende project. Daarnaast dienen de nadere instructies, afspraken en omgang met afwijkingen schriftelijk te worden vastgelegd, inclusief foto's. Deze moeten na actualisatie direct worden gedeeld met de verantwoordelijke aannemer en projectleider om voldoende 'in control' te blijven. Het bijhouden van het logboek gebeurt in samenwerking met de aannemer en de ecooloog.

Op verzoek van het bevoegd gezag dient het digitaal ecologisch logboek altijd beschikbaar te zijn voor inzage. Om te zorgen voor uniformiteit wordt gewerkt met een vast format:

- Algemene projectgegevens (adres, naam project, naam projectleider en aannemer);
- Ecooloog en datum bezoek;
- Bevindingen;
 - Nadere instructies
 - Afspraken
 - Eventuele omgang met afwijkingen ten opzichte van uitvoeringsplan
 - Foto's als bewijsmateriaal

Noot

**In dit document zijn gedeeltes onleesbaar gemaakt
op grond van artikel 5 van de Wet open overheid:**

- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (naam)
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo
- Art. 5.1 lid 2 onderdeel e Woo (handschrift)